

Unikátní muzeum je tu díky mimozemšťanovi

Před zhruba osmi lety mu kamarád ukázal v telefonu fotku sochy princezny Neytiri z jeho oblíbeného filmu Avatar Jamese Camerona. Netušil, že je možné filmové sochy a figurky sbírat, ač je tomuto oboru téměř třicet let. A protože už jako malý kluk byl vášnivý sběratel, podnikavec a obrovský filmový fanda, začal je shromažďovat. Nyní je majitelem čtyř ve světě unikátních Film Legends Muzeí – v Poděbradech, Praze, Kroměříži a nově v Kutné Hoře, kde je speciál věnovaný Vetřelcům a Predátorům. „Pořád se v tom realizuji. Nemohu tomu ani říkat práce. Věnuji se něčemu, co mě baví. Moje ‚práce‘ je mým koníčkem a nesmírně mě to naplňuje,“ říká na úvod našeho rozhovoru sympatický Jan Vlčko, ve světě sběratelství známý jako Johnny Wolf.

 Text: Monika Langrová
Foto: archiv Johnnyho Wolfa

Jak se ze sběratelského nadšení stane muzeum?

Není to o tom, že by se mi moje sbírka už nevešla do obýváku. Líbily se mi reakce našich kamarádů filmových fanoušků, když si u mě doma prohlíželi sochy a figurky známých postav z hollywoodských filmů. Byli velmi nadšení, ptali se, kde jsem to sehnal, a říkali: „...podívej, jak je to skvěle udělané... jak je to realistické, ty detaily... to je úžasné...“ A lezli přitom po kolenou, aby si i figurky umístěné ve vitríně při zemi dobře prohlédli. A jelikož jsem dost podnikavý, řekl jsem si, proč bych se o tu radost nepodělil s dalšími lidmi, mohlo by to fungovat. Úplně jsem se do toho zbláznil. Začal jsem shánět nejprve malé, levnější figurky, potom i ty větší a dražší. Například pro figurku postavy Nea z Matrixu jsem si jel do Prahy – Bohnic, kde jsem si ji na parkovišti od pána převzal v původním obalu za 500 korun. Následně jsem

sehnal další figurky do setu z tohoto filmu, jedna šla z Itálie, druhá ze Španělska. Postupně se moje sbírka zvětšovala. První muzeum jsem otevřel v Praze v místě reklamního a grafického studia a brzy ho přestěhoval do větších prostor v Poděbradech. Otevřeli jsme v březnu 2016, pak následovala nová pobočka v Praze (2018), po čase v Kroměříži a v červnu loňského roku v Kutné Hoře. Od začátku se to setkalo s velkým zájmem filmových fanoušků, kteří nás přijeli podpořit nejen do Prahy, ale i sem do Poděbrad a do dalších zmíněných míst, kam se pravidelně vracejí kouknout se na novinky. Sejdou se, prohlížejí si se zájmem exponáty, povídají si o filmech a sběratelství, to mi dodává hodně energie.

Proč jste si vybral zrovna Poděbrady?

Jsem Poděbradák, bydlí tady moji rodiče. Maminku, babičku, tety a strýce mám ze Strak a Nymburka, takže znám město a jeho okolí již dlouho a mám ho moc rád.

Přestože byla pandemie, muzea zavřená, vybudoval jste speciální kutnohorskou pobočku věnovanou Vetřelcům a Predátorům. Jak se vám to povedlo?

Před dvěma lety jsem reálně uvažoval o tom, že jednu z poboček budu muset zavřít. Ačkoliv jsem se s majiteli objektů během náročného období většinou dohodl na snížení nájemného, náklady byly přesto vysoké, zvláště v Praze. Ale nakonec jsem ani jednu nezavřel a místo toho otevřel novou. Mám to tak podobně i s nákupem exponátů – když je nejméně vhodná doba na jejich nákup, tak i přes rizika jdu do toho. Myslím si, že to je hlavní definice podnikatelů: umět nést riziko a nebát se vykročit do neznáma. Jsem v tomto životní hráč. Nyní vím, že se mi tento tah vyplatil a že se mi po otevření muzea v Kutné Hoře podařilo snížit ztrátu, kterou jsme nabrali při uzavírkách. Důležité pro mě také je, aby čtyřicetiletý zaměstnanecký tým byl stabilní, jedná se především o mladé lidi.

Manželka Pavlína alias Wonder Woman a Johnny v kostýmu Vetřelce.

Při svém otevření měla poděbradská pobočka 350 exponátů, dnes jich má dvakrát tolik. Ve čtveřici muzeí se nachází vůbec největší sbírka tohoto druhu na světě – neuvěřitelných 2 200 filmových soch, bust, figurek a replik. Jak je získáváte?

Sháním je po celém světě od druhých sběratelů, oslovil jsem výrobce a distributory, abych dokázal sochy sehnat za rozumnější peníze. Oni vám sice velkou slevu nedají, ale podařilo se mi to. Musíte mít dobré kontakty a nesmíte si je pokazit. Dnes už se někteří umělci a výrobci na nás sami obrazejí s distribucí nebo nabídkou výroby. Navíc hned na začátku svého sbírání jsem otevřel e-shop, který mám dodnes. Prodáváme sochy a figurky českým, slovenským, ale i dalším evropským a světovým sběratelům. Jedná se o poměrně zajímavý obchodní artikl. Jakmile u nich stoupne cena, prodám je a na rozdíl dokážu sehnat i ty exponáty, které jsem dříve nemohl koupit. Další možností je výměna. Tím se sbírka neustále rozšiřuje. Musíte

na to mít „investiční čuch“ a někdy, jak jsem zmínil, zariskovat. Každý sběratel by měl vědět, jakým směrem chce svou sbírku doplňovat. Moje vize přerostla v jeden nádherný faktor, a sice emoce lidí, které moje sbírka vyvolává. Je příjemné pozorovat, jak se jim líbí, baví se nadšeně u exponátů, dohadují se, pošťuchují, co je to za filmovou postavu. Vezměte si například sci-fi Vetřelec. Byl natočený v roce 1979. Šedesátníci, kteří ho viděli coby dvacetiletí, jsou unešení tím, jak je to propracované a konečně si ho mohou prohlédnout v detailu a zavzpomínat. To je důvod, proč jsem muzea otevřel.

Nedávno jste měl na Facebooku příspěvek o tom, jak vaše manželka Pavlína říká, že se při každém rozbalení krabice, radujete jak malý kluk...

Opravdu mě to nadšení za osm let, co sochy a figurky sbírám, nepustilo. I malá figurka mi udělá velkou radost, protože schází do sbírky. Na druhou stranu se někdy stane, že mi socha, která putuje z velké dálky, přijde poškozená, to přináší zklamání, ale i to ke sběratelství patří. Některé z nich zase musím upravit nebo přemalovat, aby zcela odpovídaly filmové předloze. Nedávno se nám stalo, že jsme museli pošť vysvětlit, že socha Ceasara z Planety opic je vyrobená a že to není dříve živá a posléze vycpaná opice, až tak je hyperrealistická. Chci, aby skladba exponátů byla co nejzajímavější a pestrá, aby se líbila dětem i seniorům, prostě všem.

Pokračování na straně 5

BONUS
PRVNÍHO ČÍSLA

Soutěž
o vstupenky do
Film Legends
Muzeí

Editorial

Milé čtenářky, milí čtenáři, předně Vám chceme popřát vše dobré do nového roku. Roku dvojek. Bude výjimečný, to si píše. Protože... Dvojka je spolu s jedničkou velmi důležité číslo, jež stálo na počátku všech početních pokusů lidstva. Navíc... Součet tří dvojek v letopočtu 2022 dává šestku. A šestka je dokonalá. To o ní tvrdil sám matematik Pythagoras. Jedná se totiž o číslo, které se rovná součtu všech svých bezeštylkových dělitelů: $6 = 1 + 2 + 3$ (číslo samotné se mezi dělitele nepočítá). Podle numerologů se pojí s nadějí, harmonií a rodinou a znamená (vy)lčení. Potom je tu andělské číslo 22, značící splněná přání. Tohle všechno nezní vůbec špatně, co říkáte? Lednové vydání se také dotýká výjimečnosti – s naším městem jsou spjati neobyčejní lidé. Protentokrát Vám představíme hned několik z nich. Jako prvního uvádíme Františka Turinského – dramatika a básníka, jenž inspiroval J. K. Tyla k napsání naší hymny a jehož verše použil K. H. Mácha v Máji. To ví málokdo a poskytneme Vám mnoho dalších zajímavostí z jeho života. Tohoto poděbradského rodáka sice už můžete na ulici potkat jen ve zvětšené podobě, ale tři ostatní úžasné muže zcela běžně „naživo“. Jan Vlčko, ve sběratelských kruzích známý coby Johnny Wolf, během pěti let otevřel čtyři unikátní filmová muzea, jedno z nich na Jiřího náměstí. Pod rukama Martina Šuka v jeho poděbradské dílně vznikají koncertní kytary a žák místní „zušky“ Jan Stránský na ně nádherně hraje. Ba co víc, všichni tři jsou velcí sympatáci. Hodně se o nich dozvíte v našich rozhovorech. Autor článků o přírodě Boris Cacara protentokrát představuje „ptačí hodinku“, při které můžete počítat krásné openence, kteří zalétají do vašich krmítek. Přinášíme Vám podrobný návod, jak na to. Na poslední stránce se dočtete, co všechno vloni stihli rybáři a že Poděbrady mají golfové hřiště roku. Jsme moc rádi, že s námi vstupujete do třetího ročníku Novin pro Poděbrady. A propos, trojka je dle numerologie šťastné číslo, jež mimo jiné znamená touhu po komunikaci s druhými. My s Vámi komunikujeme moc rádi! Ještě, na straně 4 píšeme zajímavosti o sněhulácích, tak snad nám zima brzy dopřeje dát se do jejich stavění. Potěší nás, když nám do redakce pošlete fotografie Vašich sněhových výtvorů. Rádi je uveřejníme v únorovém vydání.

Redakce Novin pro Poděbrady

EKO Gymnázium Poděbrady

**GYMNAZIUM
S BONUSEM**

www.ekopodebrady.cz

Inzerce

**Užijte si zimní
radovánky
se svými
mazlíčky**

Poradíme vám s výběrem
vhodného vybavení, krmiva
nebo pamlsků

Poděbrady
vedle BILLY

Po - Ne 9:00 - 20:00
tel.: 321 400 020

Z MĚSTA

Investice v letošním roce

Zastupitelstvo města v prosinci schválilo rozpočet na rok 2022. Ten obsahuje i řadu investic, se kterými se letos počítá, mnohé z nich naši čtenáři již znají, jiné si krátce představíme poprvé. Částky jsou uvedeny v souladu s rozpočtem a mohou se tedy měnit v závislosti na později vysoutěžených cenách. Jak se bude investovat ve volebním roce?

Text: Lukáš Hladký
Foto: Monika Langrová

Děti a sportovci se mohou těšit na opravené asfaltové plochy na třech hřištích. Za 1,5 milionu korun budou opravena hřiště v Přední Lhotě, Polabci a na Žižkově v ulici U Bažantnice. 1,3 milionu korun má zamířit do dalších vylepšení Městské sportovní haly, 5 milionů korun bude investováno do stavebních úprav uvnitř zimního stadionu – díky nové dvoupodlažní vestavbě bude možné rozšířit provozní zázemí objektu. U mateřské školy v ulici Karla Čapka má být za částku do 1 milionu

korun opravena ležatá kanalizace. Další necelý milion spolknou připravované dokumentace spojené s výstavbou bazénu. Velkou investicí bude výstavba nafukovací haly před základní školou na Žižkově, díky které bude možné zajistit důstojnou tělesnou výuku i v zimním období a hala bude sloužit také veřejnosti. Na stavbu je připraveno 6,1 milionu korun. Na dvou místech se počítá s doplněním veřejného osvětlení. Tím prvním je krátký úsek v ulici Pod Topoly mezi ulicemi K Obci a Palackého. Druhým místem je okolí vodárenské věže, celkem je na obě akce vyhrazeno 1,2 milionu korun. V tomto roce má pokračovat obnova veřejného osvětlení ve městě, tentokrát v části Velkého Zboží, kde k obnově ještě nedošlo, a dále směrem k centru

města. Na tuto akci je v rozpočtu pamatováno částkou 8 milionů korun. Změnou má projít i místo u Lupiče, zde se stále počítá s vybudováním lávky přes Skupici a revitalizací ostrůvku, vše za 3 miliony korun. Důležitější je ale plánovaná velká oprava lávky pro pěší a cyklisty u zdymadla (na snímku), další nečinnost by totiž mohla vyústit v její uzavření z bezpečnostních důvodů. Tomu má zabránit investice ve výši 7 milionů korun. Další opravy za 1,5 milionu korun jsou plánovány na poděbradských hřbitovech a 2 miliony by mělo stát restaurování interiéru Havířského kostelíku. Nedaleká Obora, která by měla letos více lákat k odpočinku a procházkám, se promění za 800 tisíc korun. Z menších investic zmiňme třeba

pořízení rikši za čtvrt milionu korun, díky které by se senioři za pomoci dobrovolníka mohli projet po městě, nebo pořízení lavičky Václava Havla za 320 tisíc korun. Základní škola stejného jména pak hodlá pořídit do školní jídelny nové kuchyňské zařízení konvektomat za 700 tisíc korun.

A o mnoha investicích už jsme psali v minulých vydáních novin. Proto je nyní zmiňme jen v několika bodech: proměna parčíku v Divadelní ulici (v rozpočtu vyhrazeno 6,8 mil. Kč), nové turnikety a další úpravy Jezera (2,7 mil. Kč), oprava lávky a pergoly v parku (5 mil. Kč), parkoviště v Budovcově ulici (5 mil. Kč), re-use centrum v areálu technických služeb (7 mil. Kč), chodníky v ulicích U Bažantnice a Čechova (1,7 mil. Kč), modernizace psího útulku (2 mil. Kč), podpora výstavby sportoviště na Ostende (7,5 mil. Kč) nebo podpora rekonstrukce sokolovny (2,6 mil. Kč). Nezapomeňme také na plánovanou výstavbu okružní křižovatky v Přední Lhotě, kterou plánuje Středočeský kraj zahájit na jaře, a na dvě nová přístaviště, která chce Ředitelství vodních cest ČR letos konečně dokončit.

KRÁTCE

Text: Lukáš Hladký

Cena vody roste, cena za odpad klesá

V roce 2022 stoupla cena vodného z 39,39 Kč na 41,76 Kč, stočné se z 49,06 Kč dostalo na 52,01 Kč. Celkem tak poděbradské domácnosti za každý kubík zaplatí asi o 6 % více oproti roku 2021, konkrétně 93,77 Kč. Naopak poplatek za svoz odpadu letos klesne z původních 650 na 500 Kč. Město za svoz platí ročně asi 30 milionů korun, díky poplatku bylo dosud možné vybrat zhruba 9 milionů, od letošního roku to bude o asi dva miliony méně. Letos také končí lepení známek na popelnice, technické služby budou vyvážet všechny nádoby bez další kontroly.

Lékárna v parku definitivně skončila

V prosinci mohli zákazníci lékárnu Pilulka v parku navštívit naposledy. Město se se zástupci společnosti dohodlo na předčasném ukončení nájemní smlouvy. Nájemce městu poskytne kompenzaci 900 tisíc korun a navíc bezplatně převede historické vybavení lékárny původem z roku 1936 v hodnotě 402,9 tisíc korun do majetku města. Lékárna byla v místě dlouhodobě ve ztrátě, doplácela především na absenci možnosti zaparkování a na vysoké nájemné, které činilo 64 312 Kč měsíčně.

Část Studentské uzavřena

Na celý první kvartál roku 2022 je naplánována uzávěrka Studentské ulice, a to v jednosměrce od Hellichovy ulice po Alešovu ulici. V místě bude Výstavba sítí Kolín vyměřovat plynovod. V souvislosti s uzavírkou dojde k tříměsíční

změně také v přilehlých ulicích Čihákova, Dvořákova a Smetanova. Obvykle je zde jednosměrka, po dobu provádění stavebních prací zde bude zaveden obousměrný provoz.

Dostavba školy na Žižkově?

Letos má před základní školou T. G. Masaryka na Žižkově vyrůst nafukovací hala, nafouknout by se ale v dohledné době mohla celá škola. Město se rozhodlo zadat zpracování studie proveditelnosti, která má zjistit, zda je dostavba školy v těchto místech reálná. Cílem je nejen vyšší kapacita, ale i možnost rozšíření budovy pro žáky 2. stupně. V rámci akce má být zvažována i dostavba kuchyně, jelikož v současné době je jídlo pro žáky a zaměstnance dováženo z nedaleké mateřské školy.

Nový bazén otevřen

Od pondělí 20. prosince je otevřen lázeňský bazén s wellness zónou v hotelu Chariclea, který se nachází na lázeňské kolonádě v bývalé budově lázeňské polikliniky. Návštěvníci mají k dispozici kromě téměř 20 metrů dlouhého plavec-

kého bazénu také vířivky, finskou a parní saunu a Kneippův chodník. Bazén zatím není určen pro veřejnost, ale pouze pro klienty lázní, kteří budou mít návštěvu wellness zóny v ceně pobytu. Kompletní přestavba bývalé polikliniky má být dokončena do března.

Nové fotbalové hřiště v Oboře

Zastupitelstvo schválilo žádost Slovanu Poděbrady o pomoc s financováním výstavby fotbalového hřiště s umělým povrchem třetí generace a vysoce výkonným osvětlením. Náklady na výstavbu jsou odhadnuty na 34 milionů korun, město má zaplatit 30 % z finální částky, většinu nákladů má pokrýt dotace od Národní sportovní agentury, o kterou se bude žádat na jaře. Klub potřebu nové tréninkové plochy odůvodňuje především nevyhovujícím stavem hlavního hřiště, které je od podzimu do jara často podmaččené a nevhodné pro tréninky.

Nové koše pro náměstí

Na začátku roku se na Jiřího náměstí objeví nové odpadkové

Pomáháme dělat svět lepší

V průběhu loňského předvánočního času jste měli možnost podpořit Andělskou adventní sbírku pro Speciální školu v Poděbradech. Za finanční příspěvek vám náš Rotary klub Poděbrady Spa nabídl krásné pletené, háčkové nebo šité výrobky, které zhotovily ženy ze spolku Klubko s nítí pomáhá, založeného paní Smrkovskou. Povedlo se téměř nemožné, sbírku jste podpořili částkou 117 190 korun.

Děkujeme vám všem za podporu sbírky a vedení města za poskytnutí prodejního stánku.

Rotary klub Poděbrady Spa

koše. Ty nahradí stávající plastové, které jsou na konci své životnosti. Koše o rozměrech 30 × 110 cm a váze 33 kg budou litinové a v černé barvě, vnitřní výjimatelná nádoba o kapacitě 35 litrů bude z pozinkovaného plechu. Celkem 22 košů a dvě náhradní vnitřní nádoby dodá společnost VAKO mobiliář za 130 tisíc korun.

Hasičárna v Polabci dokončena

Hasiči v Polabci již sídlí v zrekonstruované budově. Díky zbourání nosné zdi mezi garážemi vznikla jedna velká místnost s montážní jámou, garáž je také vybavena novými sekčními vraty. V přístavbě je nové zázemí, kde se nachází šatny, sociální zařízení a denní místnost. Nad budovou ční nová střecha a kompletní proměnou prošel i plášť stavby, budova je zateplena a nová jsou i okna. Rekonstrukce vyšla na 7,6 milionu korun, tedy o více než 2 miliony draž oproti vysoutěžené částce.

Nový velitel policie

Velitel Městské policie Poděbrady Miloš Dlabal, který byl ve funkci

od zřízení místní policie v roce 1991, po třiceti letech odchází do důchodu. Ve funkci ho vystřídá jeho dosavadní zástupce Martin Havlíček, který je od nového roku pověřeným vedoucím, plnohodnotným velitelem bude jmenován po složení potřebných zkoušek. V týmu působí 10 let, žije ve Starém Kolíně.

Maturanti káceli značky

Oslava složení maturity u dvou mladíků, kteří se loni v září rozhodli svůj úspěch pořádně zapít, nedopadla nejlépe. Cestou domů se totiž rozhodli vyvrátit a poslat k zemi několik dopravních značek. Celkem jich u příjezdu od Pátku poničili 8, škoda atakovala desetitisícovou hranici. Především díky kamerovým záznamům se podařilo oba muže ve věku 20 a 21 let rychle vypátrat. Pachatelům bylo ve zkráceném přípravném řízení sděleno podezření z poškození a ohrožení obecně prospěšného zařízení. Státní zástupce poté ale podmíněně odložil podání návrhu na potrestání, jelikož mladíci měli problém se zákonem poprvé a protože se oba k činu doznali a uhradili způsobenou škodu.

Všimli jsme si...

Text a foto: Monika Langrová

- 10. srpna 2020 se v průchodu u městského úřadu (budova „Pentagon“) zřítla kovová konstrukce stropu s těžkými balíky zateplovací vaty. Od té doby se podoba frekventovaného místa nijak nezměnila.

- Pro leden a únor 2022 již nevyšel dvouměsíční kulturní přehled akcí, který do loňského roku vydával Pruh Polabí s. r. o. a bylo

možné si jej vyzvednout v Turistickém informačním centru na Jiřího náměstí. Důvodem je skutečnost, že se město rozhodlo jej dále nefinancovat a rozvázalo se zmíněnou společností smlouvu o jeho vydávání.

- Při odbočování z náměstí T. G. Masaryka do Palachovy ulice řidiče matou dopravní značky, které již nemají své opodstatnění – hrubá stavba domu je již několik měsíců hotová a silnice průjezdná.

T-Shop InfoCentrum
PODĚBRADY - NA KOLONÁDĚ

**MIMO JINÉ SLUŽBY I VÝDEJ ZÁSILEK PRO:
(VČETNĚ ODESÁNÍ OD 99,-)**

OTEVŘENO DENNĚ
9:00 - 18:00
ANO, I VŠECHNY SOBOTY A NEDĚLE DO 18HODIN

722 87 88 50 **m.me/ickopodebrady**

InfoCentrum Poděbrady : T-Shop

Vážení zákazníci,

rádi bychom Vám poděkovali za Vaši trvalou přízeň.

Do roku 2022 Vám přejeme hodně zdraví,

radosti i osobní spokojenosti.

Louda Auto a.s.

Inzerce

Gratulujeme servisnímu týmu Audi v Louda Auto Choťánky!

Celosvětová vědomostní soutěž Audi v oblasti techniky a servisu je velmi prestižní. Jejím národním kola se účastnilo 36 servisních týmů z celé republiky. Servisní tým Audi v Choťánkách se umístil na příznivém 7. místě. „Servisní technici a mechanici tvoří u nás v Choťánkách dlouhodobě skvěle sehraný tým, umístěním v první desítce to jen potvrdilo,“ gratuluje Pavel Boháč, ředitel obchodu a marketingu servisních služeb Louda Auto a dodává: „Podobně zkušené servisní týmy máme v Poděbradech i pro značky ŠKODA a VOLKSWAGEN, přijďte si to vyzkoušet.“

ŠKOLY

Přípravný kurz pro osmileté studium

Jak probíhají přijímací zkoušky? Umím všechno z českého jazyka i matematiky? Kolik času budu mít na vyplnění testu? Zvládnou správně vyplnit záznamový arch a na co si mám dávat pozor? Podobné otázky se honí v hlavě snad všem pátákům, kteří se chystají podat přihlášku na gymnázium.

 Text: Monika Martínková
Foto: archiv školy

Poděbradské EKO Gymnázium připravilo prezenční přípravný kurz pro osmileté studium, který simuluje průběh přijímacích zkoušek na střední školu. Účastníci si otestují znalosti z českého jazyka a matematiky, budou pracovat s určeným

časem a získají řešení všech úloh i s doprovodným výkladem. Znalosti si mohou žáci porovnat se svými vrstevníky podle získaných bodů na výsledkové listině. Kurz je možné absolvovat celý, nebo lze zakoupit pouze jednotlivé lekce. Podrobné informace pro zájemce jsou k dispozici na:

www.ekopodebrady.cz

EKO Gymnázium je škola s téměř třicetiletou tradicí, která klade důraz na kvalitní mezilidské vztahy a komunikaci. Komunikaci ve škole i mimo školu, především s rodiči. Samozřejmostí je individuální přístup k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, ale i k žákům nadaným. Kromě klasického gymnaziálního vzdělávání nabízí rozšířenou výuku cizích jazyků a informačních a komunikačních technologií. Vyučuje navíc ekonomii, marketing, ekologii, rétoriku aj., čímž přispívá k všeobecnému přehledu, který je hlavním znakem každého gymnazisty.

FEJETONOVĚ

Kapesní fejeton

Umíte si představit svoje běžné oděvy bez kapes? Vždyť je mají skoro každé kalhoty, bundy, saka, kabáty a tak dále. Nosíme v nich spoustu drobností, schováváme si v nich ruce, když je nám chladno, anebo můžou být jen ozdobou. Z krejčovského hlediska je prý kapes hned několik druhů, ale to bych nechtěl rozebírat a popisovat. Někde jsem zachytil informaci, že dívkám a ženám zmiňované kapsy nahrazují kabelky. Prý proto, že na některých šatech vlastně pro látkové pouzdro není místo. Ale všimněme si, někdy se malá kapsička (třeba i falešná) objeví i na nich, jen tak pro zvýšení půvabu. Zkrátka a dobře, kapsy náleží do našeho života. A vlastně už od dětství a mládí. Určitě si mnozí z nás pamatují na taháky, které se ve škole objevovaly hlavně při písničkách v našich kapsách, ale možná i jiných úkrytech. Potřebné vědomosti pak byly jaksí hned po ruce. Samozřejmě, že do kapes také patřily a možná ještě patří různé nožíky, drobné mince a určité kapesníky, ať už látkové, nebo papírové. A... mobilní telefony. S čím bychom se jen neradi smířovali, je skutečnost, že bychom mohli mít jednu kapsu prázdnou, druhou vyspanou. Ostatně, kdo z nás by chtěl mít hluboko do kapsy! Máte nějaké úspory? A kde je ukrýváte? Dle některých pověr vám špatně

zvolené skryše mohou vyhnat peníze z kapes. Do dávných věků patří kapsáře našich prababiček, které v nich ukrývaly mnohé tajnosti. Jenom pro objasnění, tento výraz označoval velkou kapsu, která třeba byla součástí zástěry, nebo se kapsář přímo přivazoval k pasu. Svědectví o tom podávali někteří klasičtí autoři české literatury. Ostatně Čapkovy Povídky z jedné i druhé kapsy patří ke skvostům české prózy. Ale pro úplnost je dobré zmínit, že dnes jsou v nabídce některých obchodů všelijaké domácí kapsáře. Dále se ještě objevují kapsáře do auta, do koupelny nebo do dětského pokoje na ukládání různých věcí. Čestina však bývá obdivuhodná, protože ve významu tohoto slova se můžeme dostat úplně jinam, totiž někam mezi kapsáře neboli kapesní zloděje. Takoví „šikovní“ chmatáci dokážou lidem rychle a nenápadně z kapsy vytáhnout telefon či peněženku. Nepříjemnostmi s nimi jsou nechvalně známá a proslulá centra velkých měst. A objasněnost kapesních krádeží je obecně velmi nízká. Na závěr bych chtěl připomenout kapsy, které nám život dokážou zpříjemňovat. Když otevřeme kuchařské knihy, zjistíme, že existuje celá řada receptů na bučkové, vepřové nebo kuřecí kapsy se zajímavě kombinovanými nádivkami. A jiné různé plněné kapsy se zase objevují mezi pečivem. Tady se nápadům meze opravdu nekladou. Inu, jak vidno, není kapsa jako kapsa.

Milan Čejka

NOVINY PRO PODĚBRADY

Pro zábavu – víte, že...

... první zatím známá zmínka o sněhulákovi je z malé modlitební knihy z roku 1380. Jedná se o tak zvanou knihu hodin – Liber horarum, určenou pro osobní používání zbožných laiků. Tyto knihy byly velmi zdobné a iluminace se týkaly i normálního života, a proto se zřejmě dostalo i na kresbičku zachycující sněhuláka – sněhovou postavu muže sedící na trojnožce a pod ní je oheň (na snímku). Jak

lapidární vyjádření, že chvíli je a za chvíli není. Když si tato figurka našla cestu i do takové knížky, lze předpokládat, že stavění sněhuláků bylo mezi lidmi známou a rozšířenou zábavou a taky velmi starou tradicí. V životopisu Michelangela od Giorgia Vasariho najdeme zmínku o tom, že v zimě 1492–1493 tvůrce Davida a Pieti vymodeloval na nádvoří Medicejského paláce postavu ze sněhu. V roce 1511 obyvatelé Bruselu

společně postavili 100 sněhuláků. Akce je v dějinách známá pod názvem „Zázrak 1511“. Bruselané byli tenkrát opravdu velmi naštaní, zima trvala dlouho a politické klima v tehdejší Bruselu bylo také na bodu mrazu. Občané začali stavět různé sněhové sochy – politické karikatury – zesměšlili dokonce i krále, parodie folklórních postav, mořské panny a jednorozce i vesnické idioty. Pravděpodobně nejstarší vyobrazení sněhuláka je na mědirytině Daniela Chodowieckého z roku 1778, na níž čtveřice dětí metá sněhové koule na sněhuláka velikosti dospělého muže (na snímku, © Foto: Kunstbibliothek der Staatlichen Museen zu Berlin – Preussischer Kulturbesitz). Sněhová figura je zde znázorněním zimy a třeskutého mrazu, má přitom hrozný výraz ve tváři a koště v ruce. (Zdroj: magazín Za krásnější Vimperk, leden 2020)

Pro zábavu – zkuste uhodnout

... kde v Poděbradech se nachází tento „pohádkový“ strop?

Správnou odpověď najdete na straně 8.

Foto: archiv

INFORMAČNÍ SERVIS

**Telefon do ordinace dětské lékařky
MUDr. Květoslavy Herčíkové je: 318 666 676**

Je víkend nebo svátek a rozbolel vás zub?

Víme, kam na pohotovost

Zubní pohotovost pro Poděbrady, ordinální doba 8–11 hod.

8.–9. 1. MUDr. Chrzová Alžběta | Městec Králové, nám. Republiky 57, tel. 325 643 989

15.–16. 1. MUDr. Věříšová Martina | Rožďalovice, U Barborky 374, tel. 325 593 563

22.–23. 1. MUDr. Cenkova Jarmila | Poděbrady, Proftova 370, tel. 325 615 565

29.–30. 1. MDDr. Popovičová Kateřina | Poděbrady, ZŠ Na Valech 45, tel. 325 615 498

NOVINY PRO PODĚBRADY Tiráž

měsíčník • vychází první čtvrtek v měsíci

Vydává: Mgr. Monika Langrová • Korespondenční adresa: Dvořákova 794, 290 01 Poděbrady • IČO: 09337067

• Registrace: MK ČR E 23991
• Telefon: 723 550 281 • E-mail: redakce@novinypropodebrady.cz
• www.novinypropodebrady.cz

• Redakce a stálí spolupracovníci: Mgr. Monika Langrová (vedoucí redakce), Lukáš Hladký, PhDr. Jana Hrabětová, Milan Čejka, MUDr. Roman Kostinek, Ing. Boris Cacara

• Grafická úprava: Tomáš Čivrný
• Inzerce: viz výše uvedené kontakty
• Náklad: 1 400 výtisků
• Tisk: Tiskárna BOFTISK, s. r. o.

Příští číslo vyjde ve čtvrtek 3. 2. 2022

TERMÍNY VYDÁNÍ NOVIN PRO PODĚBRADY V ROCE 2022

č. 2 – 3. 2. | č. 3 – 3. 3. | č. 4 – 7. 4. |
č. 5 – 5. 5. | č. 6 – 2. 6.

UZÁVĚRKA DODÁNÍ PŘÍSPĚVKŮ A PODKLADŮ PRO INZERCÍ JE VŽDY K 15. PŘEDCHOZÍHO MĚSÍCE

CENÍK INZERCE | PŘEDCHÁZEJÍCÍ ČÍSLA K PŘEČTENÍ VE FORMÁTU PDF | INFORMACE O MOŽNOSTI PŘEDPLATIT SI 12 ČÍSEL NOVIN PRO PODĚBRADY najdete na www.novinypropodebrady.cz.

TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA 2022

TŘI KRÁLOVÉ PŘIJDOU

★ DOUFÁME, ŽE OSOBNĚ.

Věříme, že tentokrát bude možné, aby vás tři králové navštívili a popřáli vám vše dobré do nového roku. V Poděbradech sbírka proběhne v sobotu 8. ledna 2022.

★ TŘÍKRÁLOVÉ POKLADNIČKY U PARTNERŮ

Budete mít možnost přispět do tříkrálových pokladniček umístěných u našich ochotných partnerů ve městech a obcích. Seznam zapečetěných pokladniček najdete na našich webových stránkách: www.kh.charita.cz/trikralova-sbirka.

**TĚŠÍME SE NA SETKÁNÍ S VÁMI
A DĚKUJEME PŘEDEM ZA POMOC,
VSTŘÍCNOST A VAŠE DARY.**

TS 2022 info

QR dar

www.kh.charita.cz/trikralova-sbirka

P pokračování rozhovoru z titulní strany

Manželka je váš parták, že?

Ano, mám bezva partáka, hlavně v tom, že když jsem začal sbírat sochy, tak mě s tím nikam nevyhnala, ani mi dosud žádnou koupí nerozmlouvala. Máme čtyři děti a asi je to i tím, že moje sběratelství nikdy nezasahovalo negativně do zájmů rodiny. Sice nové obložení koupelny muselo dva roky počkat, protože jsem pořád nakupoval sochy, ale i to jsem již splnil. Bez ní bych tady teď třeba stál a dělal s vámi rozhovor, ale samotný projekt by nebyl tak veliký. Mám v manželce obrovskou podporu, dnes mi pomáhá na plný úvazek a radím se s ní při výběru některých exponátů. Starat se o čtyři děti a čtyři muzea je celkem fuška, když se ráno probudíme, začne jeden velkej chaos. Ale je to zábavné a rozhodně se nenudíme. (smích)

Občas spolu vyrazíte v převlecích do ulic. Ona jako Amazonka Wonder Woman a vy jako Predátor nebo zmiňovaný Větřelec...

Na lázeňské kolonádě jsme už několikrát pořádali pochod filmových postav s názvem Predátor Hunt. Chci ho letos zopakovat. Mám dva kostýmy Predátora a kostým Větřelce plus další filmové postavy. Baví mě si v nich občas udělat z lidí legraci. Ale nikdy nestrašíme děti, to je jedna z mých zásad. V poděbradském muzeu jsme nově otevřeli hororovou chodbu, protože je u nás mnoho milovníků hororů.

Je oddělená, aby se děti nelekly. Na druhou stranu tam většinou děti „táhnou“ rodiče a chtějí to vidět... Chceme dětem ukázat, že to jsou masky a že vše je vymyšlené pro film.

Když jsme u toho Predátora, vím, že máte rád filmy s Arnoldem Schwarzeneggerem. Dokonce jste měl možnost se s ním osobně setkat. Prozradíte nám víc?

Kdybyste se zeptala, koho bych chtěl nutně z hollywoodských herců potkat, moc bych jich nevyjmenoval. Ale minimálně jedno jméno by padlo určitě, a to právě Arnolda. Vesmír asi funguje úžasně. Nejenže jsem si ho sbíral do kolekce a jako kluk miloval jeho filmy, ale stalo se to, že jsem mu mohl podat ruku a osobně si s ním promluvit. Jednou mi přišla zpráva, zda bych v Berlíně vystupoval v kostýmu Predátora. Odmítl jsem to, protože už jsem měl v Poděbradech naplánovanou akci. Nicméně mi přišla odpověď, že tím pádem neuvidím Arnolda Schwarzeneggera. Přehodnotil jsem to... Najednou jsme se s manželkou, dvěma

většími dětmi a dárky pro Arnolda ocitli na prknech velkého pódia, kde jsme se nakonec opravdu s hercem setkali. Jak jsem byl v kostýmu Predátora, tak jsem mu řekl něco ve smyslu, jestli dáme souboj, což ho pobavilo. Na pódiu obdivoval propracovanost exponátů, které jsme přivezli na ukázkou.

Můžeme nahlédnout do poděbradského muzea?

Ovšem. Co se týká jednotlivých sekcí, máme zde například seriál Hra o trůny, Harryho Pottera, Avatar, DC Collectibles, Star Wars, Pán Prstenů, Disney. V době pandemie jsem nejen otevřel novou pobočku, ale snažil se vylepšit tuto poděbradskou, takže jsme připravili nový pult s Větřelci, Predátory a dalšími sci-fi postavami, rozšířili jsme panel Marvelu, vybudovali zmíněnou hororovou chodbu, čerstvou novinkou je zcela věrohodná Alita nebo hyperrealistický Batman. Snažím se expozici měnit, aby návštěvník při každém svém návratu do muzea viděl něco nového. Ono se to nezdá, ale máme tady sto kusů soch v životní velikosti. A je zde i jediná figurka

české výroby – major Zeman.

Který z exponátů je váš „největší kamarád“?

E. T. mimozemšťan. Mohou za to rodiče, když mě v šesti letech poslali na tábor do Německa, kde mě promítač pustil zadarmo do plného sálu a já jsem koukal v němčině na Spielbergova E. T. – Mimozemšťana. Byl to můj první film, co jsem viděl na plátně. Domnívám se, že tehdy vznikla moje vášeň k filmu. V době boomu s rychlodabovanými kazetami, s nimiž se obchodovalo na burze, si táta koupil nové video a řekl mi: „Ne, že ho budeš používat!“ Já jsem mu dva roky nesměl prozradit, že si na něm na tajnačku pouštím filmy. Ale myslím si, že to věděl... To byl další moment, který podpořil můj zájem o film. Později jsem začal v šestnácti letech pracovat brigádně v kině, absolvoval promítačské zkoušky, věnoval se programování filmů, marketingu a později také zakotvil v jednom z pražských multiplexů jako manager. Mohl jsem tak potkat osobně Seana Conneryho, Vina Diesla, Zdeňka Svěráka a další filmové legendy.

Na co jste obzvláště pyšný?

Na to, že ač vystavujeme převážně hollywoodské sochy a figurky, jsme ryze česká firma. Občas mi je vyčítáno, že používáme angličtinu a nemáme český název „Muzeum filmových legend“. Od začátku jsem s projektem počítal tak, že kdyby se stal úspěšným, což se už snad splnilo,

představíme ho i v zahraničí. Doteď nikdo jiný ve světě podobné muzeum, kde je kombinovaná popkultura s filmovým světem, neotevřel. Ale nejvíc ze všeho mě těší, že expozice dělá radost druhým a daří se nám kouzlit úsměvy nejen filmových fanoušků.

Predator Hunt 2018 na poděbradské kolonádě.

Painting – úprava kostýmu Predátora.

SOUTĚŽ O VSTUPENKY DO FILM LEGENDS MUZEÍ

Otázka: V kterém roce šel do kin film režiséra Stevena Spielberga E. T. – Mimozemšťan?

- A) 1980
B) 1982
C) 1985

Správnou odpověď zašlete do 28. 1. 2022 na e-mailovou adresu: redakce@novinypropodebrady.cz. Nezapomeňte připojit své jméno a telefonní číslo. Z došlých správných odpovědí vylosujeme 10 výherců, kteří získají vždy 2 volné vstupenky do jedné z poboček Film Legends Museum dle výběru.

PŘÍRODA

Sčítání ptáků s „Ptačí hodinkou“ i v Poděbradech

S příchodem Tří králů sice podle kalendáře končí vánoční a novoroční období, ale my si ho ještě můžeme prodloužit zajímavou a užitečnou akcí, a to sčítáním a pozorováním ptáků v rámci „Ptačí hodinky – sčítání ptáků na krmítkách“, která se uskuteční ve dnech 7. až 9. ledna 2022.

Text a foto: Ing. Boris Cacara

Jedná se o aktivitu, kterou už počtvrté pořádá Česká společnost ornitologická. Můžeme si z ní udělat nejen příjemnou rodinnou tradici, ale zároveň získat cenné informace o přírodě našeho města. Je vhodná jak pro děti, tak pro dospělé, hodí se pro školní kolektivy i přírodovědné kroužky, které se tím mohou zapojit do vědeckého výzkumu. Na počátku roku pravidelně zapisují desítky dobrovolníků nejen v Čechách, ale také v Německu a Rakousku (Stunde der Wintervögel) ptáky přilétající během jedné hodiny na krmítko. Tedy ty opeřence, které můžeme jinak pozorovat na zahradách a v parcích. Ze shromážděných dat získáme informace o tom, kteří ptáci u nás zimují, jací ptáci ubývají nebo přibývají, naučíme se rozeznávat jednotlivé ptačí druhy. Některá data mohou být signálem toho, že se děje něco mimořádného. Například může jít o výskyt chorob s dopadem na snížení populace některých ptačích

Blask tlustozobý budí respekt svým zobákem, kterým rozlouskne i ty nejtvrdší plody.

druhů. Kupříkladu v roce 2021 se v okrese Nymburk zapojilo do projektu přes 300 účastníků. Bylo zde pozorováno na sedm a půl tisíce opeřenců. Průměrný počet ptáků, kteří se během jedné hodiny objevili na krmítku, byl 32 jedinců. Nejčastěji se jednalo o vrabce polního a vrabce domácího, dále sýkorku koňadru a hrdličku zahradní. Na dalších místech ve stovkách pozorování byl hojný třeba stehlík obecný a zvonek zelený, v desítkách potom méně častý brhlík lesní či pěnkava obecná,

zcela ojediněle se vyskytl blask tlustozobý, šoupálek, strakapoud atd. Celostátně se do akce v minulém roce zapojilo 27 tisíc dobrovolníků – občanských vědců, kteří zaznamenali přes půl milionu jedinců. Pokud tedy již máme za oknem krmítko a přikrmujeme v zimním období ptáky, není nic jednoduššího: vyhradíme si pro naše krásné malé spoluobyvatele Poděbrad jednu hodinu času. Nabídneme jim pestrou potravu, různé druhy semen, ořechů i sušené ovoce, abychom nalákali

více druhů. Ve vyhrazené době během sčítacího víkendu je zapisujeme následovně: zaznamenáme nejvyšší počet jedinců druhu pozorovaného ptáka na krmítku v jednom okamžiku. Tedy přiletí-li na něj dva stehlíci, potom tři a ještě jeden, nespočítáme je dohromady, ale zapíšeme jen tři jedince. Pokud zůstane prázdné, i tento údaj je cenný. Všechny počty druhů zašleme přes on-line formulář na webu

www.ptacihodinka.birdlife.cz

Na uvedeném odkazu lze najít také webinaré na určování ptáků, kvízy, videonávody, karty k určování ptačích druhů, dále rady pro výběr krmítka a krmiva, případně výsledky sčítání z minulých ročníků až po úroveň okresů nebo návody, jak se do „ptačí hodinky“ zapojit. Na webu je k dispozici také výukový program pro žáky 3. až 5. tříd základních škol. Závěrem, nezapomeňme, 7. až 9. ledna 2022 – „Ptačí hodinka“ aneb ten, kdo má rád ptáky, ten ať sčítá taky.

Žluna zelená se na krmítku objeví velice vzácně, obdobně jako strakapoud vyhledává staré, na hmyz bohaté stromy.

Čížek lesní je domácí druh, ale v zimě hojně zalétávají na naše krmítka i hosté ze severní a západní Evropy.

Jak sčítat Ptačí hodinku?

- * V průběhu 7.–9. ledna 2022 po dobu jedné hodiny počítáme ptáky
- * Místo sčítání si každý vybere sám
- * Pro každý druh nahlásíme nejvyšší počet současně pozorovaných jedinců (např. 3 kosi, 2 brhlíci ... spatření současně).

ptacihodinka.birdlife.cz

Příklad:

Čas	12:15	12:45	13:00
Pozorováno	2 pěnkavy...	4 pěnkavy...	1 pěnkava

Správný výsledek: 4 pěnkavy (současně)

Pro každý druh hlásíme JEN nejvyšší počet současně spatřených jedinců.

KULTURA

Martin staví kytary...

Blízko centra Poděbrad se nachází nenápadná dílna, ve které však vzniká něco výjimečného: v rukách Martin Šuka, absolventa dvou odborných škol a člena Cechu houslařů pražských, kam patří i stavitelé jiných strunných nástrojů, se rodí koncertní kytary.

 Text a foto: Milan Čejka

Jak se stalo, že jste se rozhodl stavět koncertní kytary?

Od dětství jsem hrál na hudební nástroje a nejvíc mě oslovila právě kytara. Lákala mne představa být jednou profesionálním kytaristou, dva roky jsem studoval klasickou kytaru na poděbradské ZUŠ ve třídě Zdeňka Baštince. Ten byl v té době také profesorem na Pražské konzervatoři a vysvětlil mi, že mé hráčské schopnosti úrovně konzervatoře nedosahují. Ale kytara mě zajímala i po technické stránce – co je uvnitř, jak funguje, zkrátka to byla srdeční záležitost. Začal jsem pronikat do světa výroby tohoto hudebního nástroje a profesor Baštinec mě podporoval v mém rozhodnutí stát se stavitelem kytar. Po skončení základní školy jsem šel na střední Houslařskou školu v Lubech u Chebu, obor umělecko-řemeslná stavba kytar. Tady studenti získají určité dovednosti a vědomosti, nicméně prosadit se v daném oboru není jednoduché, a tak moje studium pokračovalo na Uměleckopřmyslové škole hudebních nástrojů v Hradci Králové v oboru umělecké zpracování dřeva. Naplnil se můj sen, kytara se stala součástí mého života.

Potom jste už pracoval ve své vlastní dílně?

Školy vám sice poskytnou základní balíček vědomostí, pro založení profesionální dílny to však nestačí. Důležité jsou osobní konzultace s muzikanty, sladění vlastního konceptu s jejich potřebami a očekáváním. Musel jsem si vybrat, jakému typu kytar se chci věnovat, protože každý hudební styl má svoje specifické nástroje. Málokterý druhý nástroj má takovou pestrou škálu variant – jiné jsou pro klasickou hudbu, jiné pro rock, jazz, folk, country a podobně. Díky kontaktům na konzervatořích a zájmu o klasickou hudbu jsem se rozhodl, že se budu zabývat stavbou koncertních klasických kytar. V roce 2007 jsem založil vlastní dílnu s cílem

tvořit nástroje na světové úrovni, které jsem potkával na výstavách v Evropě a které jsem znal od profesorů z konzervatoří a akademií. Dnes, kdy už se stavbou kytar zabývám zhruba dvacet let, dobře vím, že mnoho zajímavého a neznámého je stále přede mnou. Velmi si vážím toho, že o nástroje z mé dílny je zájem v Berlíně, Haagu, Vídni a v mnoha dalších pro hudbu významných evropských městech. Jestliže chce člověk dosáhnout při stavbě nástroje skutečně vysoké kvality, je třeba lpět na preciznosti a vnímat individualitu každého hudebníka. Jinak, co se týká samotných prostor, díky podpoře mých nejbližších jsem měl dílnu během studií u rodičů, od výše zmíněného roku v Opolanech a zhruba po šesti letech se moje dílna přesunula opět do Poděbrad.

Platí tedy, co kytara z vaší dílny, to naprostý originál?

Ano, každý nástroj, každý model má svůj charakter, zvukové zabarvení, projekci, dynamiku. Dost záleží na dřevu, ze kterého se kytara vyrábí, zde jsou ohromné rozdíly. Přicházejí ke slovu zkušenosti a znalosti materiálu. Je třeba vybrat vhodnou konstrukci, aby konečný výsledek přinesl takový nástroj, jaký kytarista očekává.

Které dřeviny jsou pro výrobu vhodné?

Výběr materiálů je poměrně široký, horní deska musí být pevná a současně co nejlehčí, vyrábí se z jehličnatých dřevin, konkrétně ze smrkového nebo cedrového dřeva. Co se týče smrku, tak v našich podmínkách dřevo v potřebné rezonanční kvalitě neroste, ideální podmínky jsou pro něj v Alpách. Rozhoduje nadmořská výška, klima, poloha a další faktory. Na stavbu kytary se používá také palisandrové, ebenové, javorové či mahagonové dřevo a další materiály. Na jednom nástroji se často sejde dřevo ze čtyř kontinentů.

Stává se, že když je nástroj

dokončený a vyzkoušený, dochází k dalším úpravám?

Ano, u každého nástroje je určitý prostor na doladění, ale základní zvuk je daný použitým materiálem a konstrukcí, tudíž definitivní.

Prozradíte, jak dlouho stavba kytary trvá?

Dva až tři měsíce a lze mít rozpracované dva nástroje najednou v různých fázích výroby. Záleží na složitosti provedení, časově náročná je povrchová úprava pomocí francouzské politury.

Objeví se při vaší práci třeba nějaký nový tvůrčí nápad?

Vycházím z klasického konceptu stavby kytary, který vznikl v polovině 19. století. Do dnešní doby se však trend a způsob hry značně změnil, na což je potřeba během výroby nástroje reagovat. Volím dřevo a konstrukční prvky, aby výsledek byl ve finále co nejlepší a vycházel z představy umělce, který bude na konkrétní kytaru hrát. Na nové objevitelské postupy nepřicházím, vycházím z osvědčených metod a prvků. Přesto se na vzniku bezmála 170 kytar, které jsem dosud postavil, pokaždé podílela intuice a tvůrčí nápady.

Má ji i některý muzikant v Poděbradech?

Prvním místním zájemcem byl Jakub Liška, student konzervatoře a již zmiňovaného profesora Baštince. V poslední době pak nástroj z mé dílny má Jan Stránský, opět skvělý student Zdeňka Baštince, který je v současnosti na hudební škole ve Skotsku. Kytaru jsem stavěl podle jeho představ a požadavků.

Závěrem, zahrajete si rád na kytaru, jen tak pro potěšení?

Ano, pokud je příležitost, tak si s přáteli zahrajeme, zazpíváme. Na druhé straně, když se kytara stala mojí obživou a mám ji každý den nejméně osm hodin v ruce a před očima, vztah k ní prošel jistým vývojem a stále zraje. Přesto si na ni zahraju rád, i když ne tak často jako dřív.

...a Jan na ně hraje

S absolventem poděbradské „zušky“ a Gymnázia Jiřího z Poděbrad Janem Stránským jsem před lety hrála ve stejném tenisovém družstvu dospělých. Nutno podotknout, že i na tenis má šikovné ruce. Výjimečně si tedy sedmadvacetiletému Honzovi, studentovi hry na klasickou kytaru, dovoluji v rozhovoru tykat.

 Text: Monika Langrová
Foto: archiv Jana Stránského

Na kytaru jsi chtěl hrát sám, nebo si to přáli rodiče?

To si úplně přesně nepamatuji. Víím, že jsem začal v sedmi letech. Asi to vzniklo proto, že na ni mamka sama hrála amatérsky, měla k ní vztah a starší sestra hrála na klavír, tak mě máma pro změnu poslala do ZUŠ na kytaru.

Bavilo tě to?

Nastoupil jsem k profesorovi Zdeňku Baštincovi do přípravy a bral jsem to jako jeden z kroužků, stejně jako třeba tenis nebo hru na zobcovou flétnu a později na klarinet. Pan Baštinec to se mnou uměl a jen podpořil mou lásku k hudbě. Takže ano, bavilo mě to a do hudebky jsem chodil rád, na kytaru, na klarinet i na všechno ostatní.

A kdy se hra na kytaru zlomila na „něco víc“?

Před sedmi lety, kdy jsem se rozhodl, že ji půjdu studovat na Pražskou konzervatoř. Pokračoval jsem na hudební vysoké škole ve Výmaru a v současnosti jsem na magisterském studiu ve skotském Glasgowě. Škola je velmi rozmanitá, v rámci hlavního oboru kytara si mohu vybrat, zda se zaměřím například na sólové hraní nebo na práci se skladatelem, což je zajímavé, neboť člověk poznává nástroj „z druhé strany“.

Když se vrátíme k profesorovi Zdeňku Baštincovi, tak právě on tě přivedl ke staviteli kytar Martinu Šukovi. Prozrad' laikovi, je to jako

Tipy na čtení z městské knihovny

Rudolf Havlík – Horkou jehlou

Báječné dobrodružství v šileném světě. Druhý dobrodružný román známého českého režiséra nabízí asijskou exotiku, humor, ale také zamyšlení. Rudolf Havlík je filmový režisér, scenárista a spisovatel. Býval taky barmán, manažer, trenér, vězeň, řidič, grafik i nezaměstnaný. Měl úspěšný blog, vydal šest knih, natočil

s tenisovými raketami, kdy někomu vyhovuje pružnější s větší hlavou, druhému naopak s menší hlavou a tvrdším rámem? Platí to podobně u kytar?

Je to trochu podobné, ale samozřejmě zvolit správnou tenisovou raketu je mnohem jednodušší. U kytar hraje velkou roli profesor, který svého žáka zná a ví, co mu nejlépe „sedne“. Dá se říct, že pro kytaru platí obdobné pravidlo jako u rakety: výborný hráč rovná se malá hlava rakety, horší hráč velká hlava.

A ty jsi na tom jak?

(Smích) Něco mezi. Mám dlouhé prsty, musím tomu mít přizpůsobený hmatník. S Martinem jsme kamarádi, už moc dobře ví, co je pro mě nejvhodnější. Postaví mi vždy skvělý nástroj.

Kolik hodin denně cvičíš?

Když hodně cvičím, tak s pauzami čtyři až pět hodin za den. Jsou jedinci, kteří cvičí i více hodin. Obecně se říká, že pět hodin je maximum, pak už to nemá moc cenu, navíc z přetížení může vzniknout zranění.

Jak své tělo dáváš po takové zátěži do kupy?

Docela s tím teď bojuji, protože jsem celý život sportoval a nyní sedím jen u kytary a tak trochu se mi sesypalo tělo, mám přetížené ruce. Snažím se jít proti tomu, takže cvičím, ale měl bych ještě víc.

Honzo, co bys musel udělat, aby ses stal tím nejlepším hudebníkem?

Musel bych na kytaru víc cvičit.

V dnešní době mladší kytaristi zahrají těžší skladby než já. Úroveň jde hodně dopředu. Technická stránka se výrazně posunuje, takže dnes hraje skvěle mnohonásobně víc lidí než třeba před dvaceti lety. Současně už to není tolik hudební prostředí jako dřív, mnozí nemají předpoklady, ale nadřou to. Je to trochu soutěž. Avšak lidé, kteří jsou hudební a jdou svou cestou, jsou nakonec vidět. Bojím se, že kdybych to bral moc jako soutěž, s vidinou velkého úspěchu, že by mě to přestalo bavit. Snažím se najít si svoji cestu.

Jak hudebník překousne „den blbec“, kdy se mu tolik nedaří a při koncertu udělá chybu?

Samozřejmě se to stane, že udělám chybu. Tady hodně záleží na mentální přípravě. Já osobně to neřeším, přejdu to a pokračuji. Jakékoliv „zadrhnutí“ může člověka rozhodit.

Co se ti na studiu ve světě nejvíc líbí?

Na mezinárodní škole člověk díky směsí lidí z různých kontinentů pozná jiné kultury, jiné mentality a názory na to, jak se kde žije, hraje na hudební nástroje. Ve Výmaru jsme v kytarovém oddělení byli skvělá parta, chodili jsme hrát fotbal, na túry, bylo to super.

Zahraješ si ještě někdy tenis?

Bohužel jsem se už dlouho na kurt nedostal, a i když se mi občas zasteskne, tak není s kým, a zeď není to pravé.

Informace o dění v městské knihovně a knižní nabídka na www.knihovnapodebrady.cz.

KALENDÁŘ AKCÍ

Úterý 11. 1.
Novoroční houslový recitál | Divadlo Na Kovárně | 19.00 | 300 Kč
Housle – Roman Patočka, klavír – Silvie Ježková. Zazní díla skladatelů: Claude Debussy, Fritz Kreisler, Edvard Grieg, Camille Charles Saint-Saëns. Pořádá Společnost Otakara Vondrovce. Vstupenky k dostání v pedsáli před koncertem.

Sobota 15. 1.
Komentovaná prohlídka Ivan Exner – Obrazy s autorem a kurátorem | Galerie Ludvíka Kuby | 14.00 | Vstup zdarma

Marie Rottrová – Lady Soul & host Petr Němec | Kongresové centrum Lázeňská kolonáda | 19.00 | 1 100 a 1490 Kč

Pátek 21. 1.
Hrátky s pamětí | Městská knihovna | 14.30 | Vstup zdarma
Přednáška: trénování paměti, nejen pro seniory

Pátek 28. 1.
Křeslo pro hosta s hercem Jaromírem Hanzlíkem | Kongresové centrum Lázeňská kolonáda | 19.00 | 99 Kč

Probíhající výstavy

Galerie Ludvíka Kuby
Ivan Exner – Obrazy | do 30. 1. 2022 | Základní vstupné je 40 Kč
Výběr z malířské tvorby akademického malíře Ivana Exnera (1960). Ten patří již po několik dekád k neopomenutelným autorům domácí výtvarné scény. Jako absolvent Akademie výtvarných umění v Praze v ateliéru profesora Františka Jiroudka pokračuje v tradici malování klasických závěsných obrazů, v nichž se prolíná inspirace českými klasiky a světovou kulturou, od antiky přes renesanci až po art deco.

Galerie je otevřena denně mimo pondělí v časech 10–12 a 13–18 hodin.

Polabské muzeum Poděbrady
Výstava „Andělé“ – kolekce andělských obrazů Aleše Slavíka | do 24. 4. 2022
Více informací o výstavě na této straně.

Z historie železnice v Polabí – výstava dokumentující rozvoj polabského železničního uzlu | do 31. 1. 2022

Muzeum je otevřeno denně mimo pondělí od 9 do 17 hodin.

Městská knihovna
Klára Modrá: Obrazy | Společenský sál | do 26. 1. 2022

Rybí šupinka pro štěstí | Dětské oddělení | do 31. 1. 2022
Práce žáků Gymnázia Jiřího z Poděbrad pod vedením Mgr. J. Vaníčkové

Otevřeno je během provozní doby knihovny.

Libenského kolonáda
Výstava betlémů | do 3. 2. 2022

Akce v okolí

Čtvrtek 20. 1.
Bratři Ebenové | Kino Sokol, Nymburk | 19.00 | 490 Kč
Koncert ojedinelé hudební skupiny, kterou tvoří bratři Kryštof, Marek a David Ebenové.

Zámecký biograf
Není-li uvedeno jinak, začátek promítání je v 19.00.
Čt–Pá 6.–7. 1. SPIDER-MAN: BEZ DOMOVA – 3D | **So 8. 1. v 16.30 ZPÍVEJ 2** | **So–Ne 8.–9. 1. PŘÁNÍ JEŽÍŠKOVI** | **Po–St 10.–12. 1. Nepromítá se** | **Čt 13. 1. VŘÍŠKOT – PREMIÉRA** | **Pá 14. 1. KROTITELÉ DUCHŮ: ODKAZ** | **So 15. 1. v 17.00 DRACÍ PRINCEZNA** | **So–Ne 15.–16. 1. ŠTASTNÝ NOVÝ ROK 2** | **Po–St 17.–19. 1. Nepromítá se** | **Čt 20. 1. SPENCER – PREMIÉRA** | **Pá 21. 1. KINGSMAN: PRVNÍ MISE** | **So 22. 1. v 17.00 VELKÝ ČERVENÝ PES CLIFFORD** | **So–Ne 22.–23. 1. SRDCE NA DLANI** | **Po–St 24.–26. 1. Nepromítá se** | **Čt–Pá 27.–28. 1. MORBIUS – PREMIÉRA** | **So 29. 1. v 16.30 MOJE KRÁSNÁ PŘÍŠERKA** | **So–Ne 29.–30. 1. SRDCE NA DLANI** | **Po–St 31. 1. – 2. 2. Nepromítá se**
Více informací na www.zameckybiograf.cz

Tvořivá dílna
pro děti
s
MARTOU

Pondělí 17.1.2022 od 16:00h-dětské oddělení
Pondělí 31.1.2022 od 15:30h-pobočka Žižkov
Pondělí 14.2.2022 od 16:00h-dětské oddělení
Pondělí 28.2.2022 od 15:30h-pobočka Žižkov
Pondělí 14.3.2022 od 16:00h-dětské oddělení
Pondělí 28.3.2022 od 15:30h-pobočka Žižkov

Městská knihovna Poděbrady
zdarma

Andělé v muzeu
Ještě před Vánoci byla v Polabském muzeu otevřena výstava nazvaná ANDĚLÉ Aleše Slavíka. Část své tvorby zde představuje výtvarník a námořník z jihočeského Tábora. Umělec totiž také působil v sedmdesátých letech na palubách československých zaoceánských lodí. Malby doplňují básnické texty básníka a publicisty, poděbradského rodáka Jiřího Stegbauera, hlavně ze sbírky Andělé v noční zahradě. Výtvarníkovu dílo je velice rozmanité, autor se zabývá kresbou, klasickou malbou na plátno a na dřevo, věnuje se i podmalbám na sklo. „Aleš Slavík získával výtvarné vzdělání v ateliérech akademických malířů Marie Kroupové a Karla Valtera. Tento umělecký svět, vidění a osvojení si řemeslné poctivosti výtvarné tvorby s ním zůstaly po celý život. Dovedly ho až na studia

Střední průmyslové keramické školy v Bechyni a zde se jeho celoživotním přítelem stal poděbradský keramik Milan Exner,“ uvedla kromě jiného při vernisáži historička umění a kurátorka výstavy Veronika Liptáková. Expozice je sestavena z více než dvaceti maleb, námětem jsou andělé jako poslové zprávy o naději života. Tyto malby vznikaly v posledních dvaceti letech. Podle informací ředitele muzea Jana Vindušky přišel s nápadem představit Aleše Slavíka poděbradské veřejnosti právě Milan Exner. A ten při vernisáži zejména zavzpomínal na školní léta společně prožitá při studiu na zmíněné bechyňské škole. Zahájení výstavy obohatilo skvělé vystoupení pěveckého sboru od kostela sv. Tomáše na Malé Straně v Praze. Zaznělo několik adventních písní a vánočních koled. Expozice bude otevřena do 24. dubna 2022. (čej)

DDM Symfonie rozdala 510 přání pro radost

Stejně jako v roce 2020 jsme vloni v předvánočním čase zopakovali výzvu Přání pro radost, jejímž cílem bylo potěšit lidi, kteří zůstávají o vánočních svátcích sami. Chtěli bychom poděkovat všem dětem za krásná, osobní přáníčka, která vytvořily. Sešlo se nám celkem 510 různých přání, na nichž bylo vidět, že jsou vyrobeny s pečlivostí a láskou. Přáníčka vytvořily děti z: ZŠ T. G. Masaryka Poděbrady, ZŠ a MŠ Křinec, ZŠ Dymokury, Speciální základní školy Poděbrady, ZŠ při Léčebně Dr. L. Filipa, Centra Prima Pedagogiky, výtvarných kroužků DDM Symfonie Poděbrady a jednotlivci z řad veřejnosti.

Foto: Lucie Míčová

Všech 510 přáníček jsme předali do Centra sociálních a zdravotních služeb Poděbrady, jež je distribuovalo mezi své klienty v regionu ORP Poděbrady, kteří využívají jejich pečovatelskou nebo zdravotní službu, osobní asistenci či denní stacionáře. Tato přáníčka potěšila a vykouzila úsměv na tvářích všem obdarovaným. Děkujeme, že jste nám pomohli předat radost dál.

Tým DDM Symfonie

Inzerce

Lázně Poděbrady, a.s. pořádají

MARIE ROTTROVÁ
KONCERT

LADY SOUL

sobota 15. ledna 2022
od 19:00 hod.

Kongresový sál Lázeňská kolonáda, Poděbrady

Předprodej: recepce hotelů a dále GoOut

Vstupné veřejnost: zóna A – 1490 Kč, zóna B – 1100 Kč
Ubytovaní hosté: 1000 Kč (zóna A)

Značková prodejna Ryor Poděbrady

Na naší značkové prodejně si můžete vyzkoušet všechny produkty Ryor. Poradíme vám s výběrem vhodných výrobků a správnou péčí o pleť.

Vyzkoušejte produkty Ryor ke zpevnění těla.

Čaj Lymfodren s obsahem bylin, 75 Kč

Zpevňující mléko pro pleť i tělo, 232 Kč
Lipored Ultra – emulze k redukci tuku a celulitidy, 256 Kč

Kdy máme otevřeno?
Po–Pá 8:30–17:30
So 9:00–13:00

Kde nás najdete?
Značková prodejna Ryor Poděbrady
Komenského 40 (kousek od kolonády)

Sledujte nás na Ryor Poděbrady

Sleva 15 % na produkty Ryor

Možné uplatnit v prodejně Ryor Poděbrady.

Platí od 6. 1. do 6. 2. 2022

Platí pouze pro maloobchodní zákazníky.

RYBÁŘI

Minulý rok v životě poděbradských rybářů

**Co přinesla místní rybářské
organizaci předchozí sezóna?
Rozšíření zázemí i dětské
členské základny.**

 Text: Monika Langrová
Foto: archiv MO ČRS
Poděbrady

Rybářská sezóna se v minulém roce rozeběhla kvůli lockdownu a nejrůznějším vládním omezením pomaleji než obvykle. „Vzhledem k tomu, že poděbradská rybářská organizace hospodaří na více jak 200 hektarech vod a příbřežních pozemků, proběhly jako každoročně hned v březnu a dubnu za vysoké účasti členů jamí brigády, spojené s úklidem v okolí poděbradských Jezer I, II a III. Stejně tak bylo po zimě uklizeno okolí Skupice a Labe. Potěšila nás účast „nečlenů“, kteří reagovali na naši výzvu a se kterými jsme společně uklízeli například Polabecké rameno,“ uvádí předseda Místní organizace Českého rybářského svazu Poděbrady David Šandor. Za (poněkud smutnou) zmínku stojí, že při brigádách spolu s akcí

„Uklidíme jezera“ bylo posbíráno a odvezeno na 1 200 kilogramů zejména plastových odpadů. V roce 2021 se po více než 40 letech poděbradským rybářům povedlo vyřešit a dokončit nákup pozemků v oblasti Jezera I, jejich tradičního zázemí. „Nyní již mají rybáři všechny pozemky v areálu ve svém vlastnictví, kromě průtokových rybníčků, které jsou majetkem města. Rybáři je ale mají právo užívat. Současně se do našeho vlastnictví podařilo získat část Jezera I, včetně pláže v areálu, a také hráz a část vodní plochy Jezera I a II. Tímto poděbradští rybáři coby jejich vlastníci získávají větší jistoty v oblasti přístupu k vykonávání rybářského práva,“ upřesňuje jednatel organizace Petr Šlecht. K 850 aktivním členům místní organizace přibýlo vloni 12 dětí a 16 dospělých. Ti během května úspěšně složili rybářské zkoušky. „Musíme i touto formou vyslovit obrovské poděkování našim členům Petru Linhartovi a Alexandru Munkovi za neutuchající činnost při vedení dětských rybářských kroužků. Je samozřejmě i jejich zásluhou, že počty členů v nejmladší kategorii stále stoupají, čímž se nám daří věkově optimalizovat členskou základnu,“ pochvaluje si

David Šandor. V prvních podzimních dnech proběhl na Jezeru I již 11. ročník Poděbradského maratonu v lovu kaprů za účasti 20 týmu. Výrazným úspěchem jednoho z nich se stalo ulovení kapra o váze přes 28 kilogramů, což byl rekordní úlovek v rámci všech dosavadních ročníků akce. V uplynulém létě vedení organizace znova upravilo v areálu koupaliště pro své členy denní dobu lovu a zároveň na celé ploše Jezera I omezilo lov dravců tak, aby zbytečně nedocházelo ke konfliktům mezi rybáři a rekreaty. „Město Poděbrady podporuje aktivity rybářů na svém území na základě dotačních titulů, loni to bylo ve výši 82 900 korun na činnost a 20 000 korun na uspořádání závodů, za což je třeba určitě poděkovat. Z celkového počtu rybářů je více než polovina obyvatel města Poděbrady. To je jistě nezanedbatelný počet a samozřejmě i rybáři vyhlíží aktivity města a technických služeb v areálu Jezera I, o nichž zatím mnoho nevědí a které se jich zřejmě budou týkat. Veřejně se zmiňují různá omezení vstupu do areálu koupaliště, což by mělo na naše členy samozřejmě výrazný dopad v oblasti výkonu jejich rybářského práva. Přestože my se snažíme, jak

úklidovými brigádními pracemi, tak prací s mládeží a veřejnými podniky v Poděbradech aktivně působit a současně omezujeme rybolov na Jezeru I v době rekreační sezóny, město s námi společnou problematiku nijak neřeší. Je škoda, že se nám v poslední době i přes naši snahu nedaří s jeho zástupci navázat potřebný dialog. A to je jedna z věcí, která nás tíží,“ podotýkají David Šandor a Petr Šlecht. Pro nastávající období by si oba jmenovaní přáli, aby se rybářský sport v Poděbradech dále zdárně rozvíjel a byl stále tak oblíbenou rekreační aktivitou. „Opět se budeme věnovat úklidu v okolí vod, a to jak jezer, tak Labe a jeho ramen. V jamích měsících zahájíme se souhlasem povodí Labe a okolních vlastníků úklid Kmenova ramene na levém břehu Labe a doufáme, že se opět stane klidnou a příjemnou vodou. Také nezapomínáme na výchovu naší mládeže, pořádání dětských rybářských závodů, memoriálu Josefa Ondry v plavané na Labi a tradičního Kapr maratonu. A k závodům letos přibude i novinka, atraktivní závod v lovu sumců na jezeře I,“ prozrazují závěrem.

NOVINY PRO PODĚBRADY

Ze snímků je zřejmé, jak se poděbradští rybáři starají o příbřežní pozemky, první fotografie zachycuje stav

před úpravou, druhá potom následně upravené plochy.

PŘED

PO

SPORT

Poděbrady mají golfové hřiště roku

**Z více než stovky renomova-
ných golfových hřišť získalo
to poděbradské v uplynulém
roce Cenu Golfových novin
v kategorii Hřiště roku.**

 Text: Monika Langrová
Foto: archiv Golf Clubu
Poděbrady

Golfové noviny jsou jedním z nejrozšířenějších golfových médií v Česku, zmíněnou soutěž vyhlásily v roce 2021 již potřetí. Výsledné hlasování jejich redaktorů a spolupracovníků provázeli následující komentář: „České země se v roce 2021 nedočkaly žádného nového hřiště. Cena putuje do Poděbrad za otevření čtyř nových jamek ve zdařilém projektu přestavby areálu po prodeji pozemků. Nejde jen o fakt samotného přírůstku, ale také o kvalitní design, jeho zpracování i zralost travnatých ploch hned při zahájení provozu.“ Je třeba uvést, že v předchozích dvou ročnících zvítězily nové luxusní resorty OAKS Prague (Nebřenice) a Dolní Dobrouč (Pardubický kraj). V loňském roce se vybíralo ze 108 znornovaných hřišť v Česku. „Pro nás je to velké překvapení a obrovský závazek. V posledních pěti letech jsme se snažili změnit koncepci hřiště a přístup k jeho

údržbě. Na rozdíl od našich konkurentů máme velmi atypické ztížené podmínky, jsme uprostřed lužního lesa na místě bývalého močálu. Vzrostlé stromy tvoří jedinečnou kulisu parkového hřiště, na druhou stranu výrazně stíní růstu trávy a v řadě míst objemné koruny stromů zavírají hřiště tak, že se stává nehratelným. Naším úkolem se tak v brzké budoucnosti stává nejen obnova starých ploch, ale i celková koncepce porostů na hřišti,“ řekl člen vedení Golf Clubu Poděbrady Miroslav Paskovský. Hřiště Golf Clubu Poděbrady patří mezi vůbec nejstarší v České republice. V loňském roce klub oslavil 60 let své existence a právě před šesti desítkami let začala i výstavba devítijamkového hřiště.

Prvotní plány na vznik golfového hřiště v Poděbradech však sahají až do 30. let minulého století. „Hřiště vznikalo i přes odpor vládnoucí garnitury. Hlavním argumentem pro jeho vznik byla iniciativa tehdejší ředitelky lázní

Věry Wolfové, která golf označila jako ideální rehabilitační sport a skvělý doplněk k lázeňské léčbě. Autory původního hřiště jsou lékárník Karel Havelka a zahradní architekt Bohdan Wagner. Stavba hřiště byla velmi náročná, protože se odvíjela v místě močálů a městských skládek, v těsné blízkosti Labe. V roce 2000 byla slavnostně otevřena druhá devítka jamek, o jejíž vznik se zasloužil předseda klubu Jiří Kodeš starší, který byl zároveň jejím autorem a tvůrcem,“ uvedl k historii hřiště Miroslav Paskovský. V letošním roce Golf Club Poděbrady dobudoval čtyři nové jamky podle návrhu golfového architekta Jakuba Červenky. Ty nahradily část hřiště, kterou klub před třemi lety prodal společně s historickou budovou radiostanice. V současné době probíhá rekonstrukce objektu ubytovny, ve kterém vznikne nové klubové zázemí.

Vá+noční orienták 2021

 Text: Běhej Poděbrady
Foto: Luboš Javůrek, Grade Film

Po vynucené pauze náš klub opět zorganizoval tradiční prosincový závod zařazený do Pražské zimní ligy 21/22. Pro závodníky předem registrované přes ORIS byly připraveny 4 tratě v oblasti Kostelního předměstí. Jelikož šlo o noční závod, nemohla chybět ani trať HDR po svíčkách. Nejrychleji ve svých kategoriích běželi: Kategorie AD (Ženy 2,4 km, 11 kontrol) Nikola Thýnová (OK Slavia Hradec Králové) 13:42 | Kategorie AH (Muži 2,3 km, 12 kontrol) Vojtěch Netuka (OK Slavia Hradec Králové) 11:33 | Kategorie B (1,9 km, 10 kontrol) Martin Makovec (Běhej Poděbrady)

14:15 | HDR (Holky, kluci, rodiče, 0,7 km, 6 kontrol) Magdaléna Rozárie Matesová (OOB TJ Dukla Praha) 08:00.

Pozvánky

Zápasy

Hokej – Zimní stadion

Sobota 8. 1. | 17.00 | HC Poděbrady – HC Rytíři Vlašim, krajská liga mužů

Sobota 15. 1. | 17.00 | HC Poděbrady – BK Mladá Boleslav B, krajská liga mužů

Basketbal – Městská sportovní hala

Neděle 9. 1. | 17.30 | Basket Polabí – GBA Sojky Pelhřimov, 1. liga mužů

Neděle 23. 1. | 17.30 | Basket Polabí – BK Levharti Chomutov, 1. liga mužů

Soutěžte s poděbradskými turisty

Tajný výlet poděbradských turistů v minulém roce vedl přes Saharu do hor, odkud sestoupili do pravěké osady, až došli k domku, na němž je obraz od Maxe Švabinského. Uhodnete, odkud vyrazili a kam došli? Odpověď napište na e-mail: robinsonka73@seznam.cz, s uvedením jména a adresy do konce ledna 2022. Správné odpovědi budou slosované, odměnou pro šťastného výherce bude CD Leoš Janáček: Listy milostné.

Zdeňka Formánková, KČT Poděbrady

Správné odpovědi ze strany 4

Strop se nachází ve vstupní hale radiostanice, technické památce v rondokubistickém slohu.

Hokejisté jsou v tabulce druhí

**V posledním utkání roku 2021
v sobotu 18. prosince podě-
bradský A-tým z východní
skupiny vyhrál na svém ledě
nad „západním“ týmem
Králova Dvora 8:3.**

 Text: Monika Langrová,
zdroj www.hcpdy.cz

V úvodu utkání měli sice první šanci hosté, ale hned z protiútoku Filip Kejdana naservíroval před branku

puk Lukášovi Rindošovi, který se trefil přesně. Hosté se dál snažili hrát aktivně, nicméně znovu skórovali domácí – v čase 03:00 si jmenovaní hráči prohodili role a gól vsílil Filip Kejdana. Stejná dvojice se ukázala i ve svém třetím střídání a v šesté minutě Lukáš Rindoš zvýšil stav utkání na 3:0. Hosté měli několik možností ke snížení, přesto brankáře Pavla Bílka neproštelili. Do konce první třetiny přidal přesnou střelou ještě čtvrtou branku Jiří Mrknus a do šatny se šlo za jasného rozdílu. Začátek

druhé třetiny vyšel lépe týmu Králova Dvora, jenž snížil na 4:1. Zdramatizování utkání odmítla v tomto utkání nezadržitelná dvojice Rindoš – Kejdana. Prvně jmenovaný zvýšil ve 24. minutě na 5:1. Poté hosté znovu snížili, krátce po polovině utkání však Lukáš Rindoš připravil branku pro Marka Karocha a v oslabení pro Filipa Kejdana. Po druhé části tak svítil na tabuli stav 7:2. Třetí třetina se již dohrávala v poklidnějším tempu. Královédvorskí sice přidali třetí branku, poslední slovo měl opět

Filip Kejdana. Ten v utkání, kterému udalo ráz prvních deset minut, posbíral celkem šest bodů za tři branky a tři asistence. Ještě o jednu asistenci více si připsal Lukáš Rindoš. Loňský rok zakončil A-tým se ziskem 30 bodů na druhém místě východní skupiny (třetí Benešov má však odehráno o jedno utkání méně). Nejbližší utkání se uskuteční v sobotu 8. ledna od 17.00 na domácím ledě, kde poděbradští hokejisté přivítají Rytíře z Vlašimi.

HISTORIE

 Text: PhDr. Ladislav Langr
Foto: archiv redakce
a Polabského muzea

František Turinský se narodil před 225 lety, 26. ledna 1797, a zemřel 4. září 1852, tedy před 170 lety. Jeho dílo sice už zavál prach zapomnění, přesto by neměl být zapomenut. Patřil totiž k těm neúnavným zakladatelským osobnostem, které obětavě roubily trnitou cestu k samostatnému státu, ke svébytné národní literatuře a k tolik potřebnému vlastenectví. Přesto sám o sobě kdysi skromně poznamenal: „Jsem jenom prostý Čech, který sobě z hloubi duše přeje, aby národ jeho k poznání přišel cestou nejkratší – cestou svého jazyka.“ Nelítostný kritik F. X. Šalda dávno po jeho smrti označil Turinského za jediného a opravdového českého dramatického obrozeneckého básníka a současník František Palacký po přečtení jeho první divadelní hry mu dával naději na literární nesmrtelnost. Jenže se to všechno nějak zvrtno...

Poděbradský rodák

Autor jeho životopisu z roku 1880 nejmladší syn Moric uvádí, že otec v rozporu s rozšířeným tvrzením se nenarodil do rodiny obecního sluhy. Dědeček František, po němž prvorozený syn získal stejné křestní jméno, byl magistrátní úředník, protokolář. Společně s manželkou Annou, rozenou Jahodovou, vedl ještě obecní hostinec v budově dnešní městské knihovny, kde se František Turinský také narodil. Měl dva bratry Jana a Josefa a nejmladší sestru Karolinu. Ta však zemřela už ve 23 letech na tuberkulózu. Její pískovcový náhrobek ze starého poděbradského hřbitova představující srdce ovinuté růžemi je od roku 1932 součástí sbírky Lapidária Národního muzea. Turinský žil v Poděbradech až do roku 1813, kdy odešel na Akademické gymnázium do Prahy. Obecní sluha by si takové vzdělání pro svého syna asi jen těžko mohl dovolit... Na škole navázal celoží-

FRANTIŠEK TURINSKÝ: OSOBNOST S PŘEKVAPUJÍCÍM PŘÍBĚHEM

Snad každý Poděbradák už asi někdy slyšel jméno Turinský. A řekl bych, že je na tom o poznání líp než zbytek republiky, který asi ani netuší, o koho by vůbec mohlo jít. Jenže u toho jména ona místní výhoda znalostí převážně začíná i končí. Kdo byl onen muž, jehož reliéf na fasádě poděbradské knihovny vytvořil slovatný sochař generace Národního divadla Bohuslav Schnirch? Co dnes víme o muži, kterého uznávaly takové osobnosti jako František Palacký, Josef Jungmann, Pavel Josef Šafařík, Karel Hynek Mácha, F. X. Šalda a přátelil se s Václavem Klimentem Klicperou, Josefem Kajetánem Tylem, Karlem Havlíčkem Borovským, Janem Nerudou? Co jméno, to literární legenda. Jen ten neznámý poděbradský rodák František Turinský do tohoto národního panteonu nějak nezapadá. Proto při příležitosti letošního dvojího Turinského jubilea trochu přiblížme pozoruhodného muže.

votní přátelství se spolužákem Václavem Klimentem Klicperou. Navzájem si posuzovali svoje literární texty, společně hráli v letech 1819 až 1821 ochotnická divadelní představení nejen v Chlumci a Poděbradech a slíbili si, že ten který druhého přežije, mu napíše na náhrobek epitaf. Což také Klicpera později i splnil. Nejvýznamnější vzpomínka na Turinského pobyt v Poděbradech jsou jeho dlouhé meditace na starém hřbitově v dnešních Purkyňových sadech, kam chodil s kytarou zpívat své předčasně zemřelé pubertální lásce, dnes zcela neznámé dívce jménem Karolínka. Později verše vydal ve sbírce Poděbradské elegie. Po ukončení studia práv v roce 1822 a krátkém pobytu ve Vídni už není známo, že by do Poděbrad pravidelně zajížděl. Jeho osobní život se ubíral v roce 1826 k prvnímu manželství s Veroniku Wilímkovou, vdovou po knížecím purkrabím. Novomanželka byla o 13 let starší a Turinský s ní vyženil dvě téměř dospělé dcery. Jedna z nich se stala manželkou prezidenta vrchního zemského soudu v Čechách Ignáze Streita, později dokonce povýšeného do šlechtického stavu. Turinský ovdověl v roce 1834 a přítel Klicpera ho záhy seznámil s Annou Víravskou z Hradce Králové. Z druhého manželství měl 8 dětí – Barboru, Kateřinu, Danubiena, Ludmilu, Otakara, Miladu, Morice a Alžbětu. Kolem čtyřicátého roku se u Turinského začínají objevovat srdeční problémy, kterým nakonec podlehl v nedožitých 55 letech.

Inspirátor velikánů

Snad nejzásadnější sdělení je, že to byl právě František Turinský, který svou truchlohou Angelina, konkrétně jedním monologem hlavní představitelky inspiroval Josefa Kajetána Tyla k napsání naší národní hymny. To ostatně potvrzuje i literární historik Miloslav Hýsek, který v monografii J. K. Tyl (z roku 1926) píše, že text písně „Kde domov můj“ není originální. Sahá hluboko

do minulosti, kdy Turinský studoval ve Vídni a tam napsal báseň „Jedna toliko vlast“, kterou s malebným popisem krajiny později přepracoval a vložil do úst hlavní postavy v Angelině. Ostatně sám Tyl to přiznává v později objeveném dopise Klicperovi, že ona vlastenecky procítěná odpověď na otázku z Turinského Angeliny „Kde vlast tvá?“ mu byla vzorem k písni „Kde domov můj“. O Turinského podílu na vzniku naší hymny nemá většina lidí dosud ani ponětí. Ale teď to vedle Tyla a Škroupa budou vědět už čtenáři Novin pro Poděbrady. A to není jediná inspirace. Stejně tak legendární básník Karel Hynek Mácha velmi dobře znal dílo Františka Turinského a cenil si zejména jeho lyrických pasáží v dramatu Angelina. Některé verše přešly téměř doslovně do Máchova Máje a třeba šestou kapitolu Máje přímo navodil citátem z Angeliny. Navíc Angelina se jmenuje Máchova šilená matka v Cikánech a stejně jako Turinského Angelina je mučená výčitkami svědomí. Není divu, že třeba Josef Jungmann psal pochvalně o Františku Turinském jako o velkém národním dramatickém talentu.

První divadelní recenzent

Spisovatel Jakub Arbes objevil ještě jednu souvislost s Turinským a literární historici tvrdí, že tajemným autorem podepsaným šifrou „r“ pod první skutečně uměleckou kritikou divadelní recenzí českého divadla byl právě Turinský. Jeho vážný zájem o divadlo a nezaměnitelný styl napovídá, že to byl Turinský, který si v březnu 1820 vzal v Krameriových novinách na paškál představení českých herců pod názvem Rudolf z Felseku. Do té doby totiž všechny recenze českého divadla zahrnovaly herce chválou nikoliv z uměleckého hlediska, ale z vlasteneckého. Vždyť už samotný fakt, že se v Praze hrálo česky, byl kulturní počín. Jenže recenzent „r“ zaskočil čtenáře otevřenou kritikou herců i režie. Na to mu odpověděl jeden z řady nekritických recenzentů jménem Štěpnička, že asi musel mít strakaté brejle a při psaní mu scházelo vlastenecké srdce. A i kdyby se snad jím popisované chyby staly, kde bere právo je vystavit veřejnému posuzování. Vždyť vlastenci přece hrají z lásky k divadlu, zdarma a po práci, ne jako herci němečtí, které divadlo živí. Takovým veřejným protřepáváním jen umaže papír. Jakub Arbes pochvalně ocenil recenzenta „r“ v Národních listech jako prvního českého divadelního kritika a naznačil, že by mohlo jít právě o Turinského, který navzdory svému věku byl již v literárních kruzích známou

osobou. Ale vzhledem k tomu, že jako student práv nemohl svobodně publikovat, tak se Turinský k recenzi nikdy veřejně nepřihlásil, ale neučinil tak ani nikdo jiný...

Nějak se to zvrtno

Turinský dokončil jen tři veršovaná dramata Angelina (1821), Pražané v roce 1648 (1825) a Virgine (1841). Dalšíh sedm nedokončených dramát bylo nalezeno v jeho pozůstalosti.

Autentický titulní list 1. vydání hry Angelina.
Zdroj: books.google.cz

Kromě toho napsal velkou řadu příležitostných básní, které hojně publikoval časopisecky. Jeho dílo současníci velmi oceňovali. Jedna z jeho objevených básní znovu spatřila světlo světa teprve nedávno. Turinský ji nechal uložit jako poselství budoucím generacím do zaletované kovové schránky v kopuli věže sv. Jana Nepomuckého ve Žďáru po dokončené rekonstrukci poutního zelenohorského kostela architekta Santiniho v roce 1842. Báseň objevili dělníci při opravě střechy až v roce 1973. Ono výsadní privilegium Turinského bylo dáno tím, že jako vrchní správce žďárského panství se právě on rozhodující měrou zasloužil o záchranu dnešní obdivované památky UNESCO. A tím se dostávámu k Turinského celoživotnímu sváru duše umělce a úředníka. Právě jeho vrozený smysl pro povinnost ho stále odváděl od psaní veršů, stejně jako marnost svobodné tvorby

tvrdě stíhané cenzurou. A tak se z nadějného literáta stal vrchností oceňovaným úředníkem. Kariérní dráhu zakončil jako vrchní správce ve službách knížete Dietrichsteina. Zkušeně řídil panství s 12 tisíci hektary lesů, 5 tisíci hektary polí a 700 hektary rybníků. Úřednická práce ho těšila i živila, a tak se jeho umělecká dráha pořádně zvrtna. Přesto poddanými byl ctěn a nadřizenými uznáván, třebaže neústupně hájil právo slabších proti silnějším. Až mu jednou ve vyhrocené debatě knížecí pobočník vytknul, že je vrchním poddaných a ne vrchností!

Horlivý vlastenec

Turinský však měl v očích rakouských úřadů ještě jeden škráloup. Byl vášnivý vlastenec, což nezakrytě hlásal i na veřejnosti. Zásadně si dopisoval s nadřizenými úřady česky a nepoužíval ani tehdy neodmyslitelných ponížených oslovení jako slovutný, slavný, veleslavný, vysoce urozený. Teprve až po zásahu samotného knížete Dietrichsteina a po opakovaných intervencích krajských úřadů ustoupil nátlaku a při styku s úřady používal němčinu. V červnu 1848 patřil mezi 318 účastníků Slovanského sjezdu v Praze, což svědčí o vážnosti, jaké se těšil. A o několik měsíců později s velkou radostí na jím řízeném panství v Libochovicích z balkonu svého domu vyhlášoval zrušení roboty. Měl vrozené sociální cítění, smysl pro spravedlnost a jen díky právníckému umu a vlivným přátelům neskončil ve vězení, když musel mnohokrát obhajovat vlastní existenci. Stigmatu rebelantství se však nezbavil.

Vzpomínka zůstala

Zpočátku i po své smrti býval Turinský velmi respektovanou osobou. Tyl litoval, že se mu nepodařilo na scéně Stavovského divadla uvést všechna jeho dramata. Karel Sabina v nekrolo-

gu napsal, že zemřel jeden z nejnadanějších Čechů. Na počest 100. výročí jeho narození Národní divadlo uvedlo Angelinu jako připomínku nadaného českého dramatického básníka. Při příležitosti desátého výročí Turinského úmrtí probíhala v Poděbradech 4. září 1862 slavnostní vzpomínka na významného rodáka; slavnostní mše a koncert. Dav se pak večer shromáždil před rodným domem, který tehdy susedil s dragounskými kasármami (dnes budova Záložny). Vojenská hlídka však nařídila, aby se shromáždění rozešlo. Protože nikdo nerea-goval, dragouni preventivně zatkli celou přítomnou městskou radu včetně purkmistra. Zadržení byli okamžitě předvedeni před představitele státu, okresního hejtmána Antonína Grabensteina. Ten však neshledal nic nezákonného a nechal je volně odejít zpět na náměstí, kde shromáždění pokračovalo, což se však pranic nelíbilo dragounské-mu plukovníkovi hraběti Bellegradi-mu, a tak mezi civilisty poslal razii dragounů. Bitím a sekáním šavlemi dragouni rozehnali často potrháné a zkrvavené účastníky. Zprávy o neslýchaném násilí na civilním obyvatelstvu v Poděbradech (o dragonádě) přinesly všechny české listy. Psal o tom i Jan Neruda. Četná česká města vyjadřovala solidaritu. Městská rada si osobně stěžovala na místodržitelství v Praze a výsledkem bylo, že hrabě Bellegradi byl sice přeložen, ale tolerantní hejtmán Grabensteiner byl předčasně penzionován a 11 občanů Poděbrad bylo obžalováno za výtržnictví. Pro Poděbrady to sice nedopadlo nejlíp, ale Turinský by měl určitě radost. O dvacet let později pak mu byla odhalena na rodném domě pamětní deska (foto 1). Dalším připomenutím tohoto výjimečného muže ve městě je busta na budově Gymnázia Jiřího z Poděbrad, jejímž autorem je poděbradský sochař Milan Havlíček (foto 2).

„Ta bezejmenná“ je ulice Turinského

Další „stopou“ výjimečné osobnosti v Poděbradech je ulice nesoucí jeho jméno. Že tomu tak je, ale zjistíme pouze v mapách na internetu, neboť ulice Turinského ani na jednom svém konci – v ústí z náměstí 5. května (na snímku) ani v protnutí s ulicí Na Dláždění – není opatřena cedulí s názvem. Snad se to brzy změní...

Text a foto: M. Langrová

HISTORIE

LID NA PODĚBRADSKU V DÁVNÝCH I NEDÁVNÝCH ČASECH XII/12

**O LIDOVÉM UMĚNÍ
VÝTVARNÉM V NAŠEM
KRAJI**

Lidové výtvarné umění je považováno za neodmyslitelnou součást celé kultury širokých lidových vrstev.

 Text: PhDr. Jana Hrabětová
Foto: archiv Polabského muzea

Podle národopisných badatelů jde o „souhrn předmětů selského inventáře – tedy na vesnicích a v malých zemědělských městech, jež mají na sobě zřejmé doklady vědomé snahy učinit je vkusnější, líbivější a hezčí, než toho žádá praktická potřeba...“ Jedná se tedy především o umění prostého lidu, které se stalo historickou kategorií. Snaha po zdobení věcí je sice pradávná, ale v našich zemích ji můžeme pozorovat zejména od 17. století, a to v souvislosti se zlepšením hospodářských podmínek. Tradiční lidové umění v pravém smyslu slova pak vrcholilo od konce 18. do poloviny 19. století po zrušení nevolnictví a při dalších úlevách pro venkovské obyvatelstvo. Pak se přiblížilo ke svému závěru a pod vlivem nejrůznějších okolností zaniklo. Trvalo skoro 250 let a jeho konec nastal na počátku 20. století.

Zdobení věcí

Lidové výtvarné umění se původně zaměřovalo jen na výzdobu předmětů užitkových a takových, které měly nějaký magický nebo symbolický význam či souvisely s lidovými církevními obřady.

Teprve později začalo sloužit především účelům zdobným a reprezentačním. Od samého začátku se prolínalo s ústní lidovou tradicí, reagovalo na vnější podněty života a nejrůznější časové události, silný vliv na ně mělo náboženství. Původně mělo jen spotřební charakter, stále obnovovaný. Jeho tvůrci zůstávali neznámí, pokud neprocali na objednávku, sami se nepovažovali za umělce a ani nebyli přesvědčení o umělecké hodnotě svého díla.

Vliv umění

Lidové výtvarné umění se od toho slohového oddělilo už v raném středověku. Vznikalo a dlouho se vyvíjelo bez jeho vlivu a svou původnost si uchovávalo prakticky, jak už bylo zmíněno, až do konce 18. století, kdy měnilo svou funkci na reprezentační. Až tehdy začalo hledat vzory ve vysokém umění a přebíralo prvky z baroka, rokoka i empíru. V průběhu 19. století dochází k velké migraci venkovského obyvatel-

stva do měst a po vzoru vyšších společenských vrstev nastává i ve venkovském prostředí rychlá proměna tradiční lidové architektury a vybavení domácností, lidového oděvu a ostatních projevů lidové kultury. Vкус venkovského obyvatelstva se pod vlivem města rychle měnil a také novodobé výrobky byly levnější, a tak rychle stačily vytěsnit ty tradiční. Mnoho lidových tvůrců, ve snaze mu vyhovět a realisticky vystihnout viděné, na to však nemělo dost technické výbavy, proto také mnoho artefaktů z této doby působí jako kýče.

Nadšení sběratelé

Na konci 19. století se zvedla zejména v měšťanských kruzích vlna zájmu o lidovou kulturu a tehdy také vzniklo v celé probouzející se české společnosti velké hnutí za její zachranu. Mnoho sběratelů z řad maloměstské inteligence a hlavně učitelů sebralo v krátké době obdivuhodné množství dokladů lidového výtvarného umění. Sběratelské nadšení vyvrcholilo ve dvou velkých celonárodních výstavách – v Jubilejní v roce 1891 a v Národopisné výstavě československé (1896). Spousta sebraného materiálu vedla k zakládání národopisných muzeí, do nichž bylo vše ukládáno. Pro nejlepší ukázky lidového výtvarného umění ze všech krajů naší země pak bylo založeno národní národopisné muzeum (dnes Musaion v Praze pod Petřínem), ostatní předměty z výstav se staly základem mnoha vlastivědných regionálních muzeí včetně toho poděbradského (1902). Velký zájem o lidové výtvarné umění vyústil ve sverázové hnutí či folklorismus, což ovlivnilo vкус hlavně městského obyvatelstva od konce 19. století přes celé období první republiky. Pokračující pokleslé formy za okupace a pak poválečné spontánní používání lidových artefaktů přispěly k útlumu celé lidové kultury, kterou pak zcela vytěsnil nový styl života.

Třídění umění

Studiu lidového výtvarného umění se věnovala řada našich předních etnografů a historiků umění, kteří při jeho třídění použili různá kritéria. Nejčastěji se vychází z toho umělecko-historického, které je dělí na projevy spojené s lidovou architekturou a její výzdobou, nábytkem, domácím náčiním, na předměty k privátní zbožnosti a předměty jen okrasné. Samostatnou kategorií se stal lidový oděv a zvykoslovné předměty, jako masky, kraslice a betlémy. Jiný pohled dává spojení se zvykoslovím, kde se předměty dají rozdělit na ty pro jeden den všední či sváteční, předměty pro reprezentaci, radost a zábavu, podle funkce i podle životnosti (J. Staňková). Jiné třídění (poslední akademické) dělí lidové výtvarné umění podle formy na dvojrozměrné, což jsou plošně zdobené artefakty a sochařský projev (reliéfy a plastiky). Základní techniky

plošné výzdoby představuje kresba, grafika a malba, také výzdoba lidových textilií (výšivky) ale i intarzie, vylévání cinem, vyškrabování, vypichování na předmětech ze dřeva a kovu.

Lidová výšivka

Podle tohoto kritéria jsou roztržiděny i bohaté sbírky Polabského muzea, všechny nyní uložené ve skanzenu v Přerově nad Labem. K největším souborům patří textil zdobený lidovou výšivkou. Velkou zásluhu na vytvoření, uspořádání a zhodnocení této kolekce má nymburská rodačka a známá sběratelka z Mladé Boleslavi Barbora Hoblová (1852–1923). Podle ní typická lidová výšivka ve zdejších kraji, zdobící především zástěry

a šátky, je bílá na tenkém bílém plátnu a později na tylu. Podle Hoblové tu v Polabí patřily k nejoblíbenějším motivům podlouhlé listy rákosu či puškvorce, typických zdejších rostlin. Nejbohatší výšivky se uplatnily na bílých čepcích, provedené pracovními technikami uzlíčkovou nebo prolamováním. Krásné čepce bohatých selek, zdobené plnou výšivkou zlatou nebo stříbrnou dracounovou nití a děděné po generace, byly prací profesionálních městských výšivaček. K nejzajímavějším lidovým textiliím v tomto kraji patří tzv. koutnice, velké bílé plátěné pleny s bohatým vzorem, vyšitým červeným hedvábím neboli karmazínem. Mladá žena si ji vyšila jako součást svatebního oděvu a tato plena ji pak provázela po celý život – po porodech, když byla rodička „v koutě“, zakrývala postel, aby s dítětem měla aspoň trochu soukromí, balily se do ní děti, když se nesly ke křtu a nakonec ženu do ní zabalily na její poslední cestě.

Zdobený nábytek

Zvláštní a poměrně velkou skupinu tvoří lidový nábytek z tvrdého i měkkého dřeva, vyrobený na přání venkovského lidu a podle jeho vkusu městskými řemeslníky. Ve vybavení chudších domácností dlouho chyběly skříně a truhly. Pokud byly, sloužily jen k ukládání zásob, zůstaly nezdobené a měly své místo jen v komorách a sýpkách. Nejstarší datované kusy lidového malovaného nábytku v našem kraji pocházejí z 18. století a poznají se podle poměrně skromné a nenápadné výzdoby na rozdíl od jiných regionů. Jejich základní barva je většinou tmavozelená a ve žlutých polích jsou vymalovány jednoduché rostlinné ornamenty. Ve stejném stylu přibývaly k truhlám a skříním na konci 18. století ještě nepřenosné

malované postele, někdy i s nebesy, v nichž ve světnici přespávali hospodář s hospodyní. Od poloviny 19. století se objevují u zámožnějších vesnických vrstev také malované soubory truhel a skříní, do nichž si nevěsta ukládala výbavu. Ty se už umísťovaly ve světnici, kde byly symbolem nevěstina bohatství a jako cenné a pečlivě opatrované kusy se předávaly z generace na generaci. Ve stejné době se malovaly okenice, dveře a dvířka různých almarék v roubených i zděných staveních. Dražší nábytek z dubového dřeva a intarzovaný bychom našli jen u bohatých sedláků a mlynářů.

Poděbradští hrnčíři

Na rozmezí mezi trojrozměrnými a plochými předměty je výzdoba různě hlubokými reliéfy na nejrůznějších materiálech. Ty zdobily užitkové předměty – hospodářské i pracovní nástroje, kolovraty, roubíky, žehlicí pěstě, ale i povrchy lidových staveb. V bohatém Polabí na rozdíl od chudších horských a podhorských oblastí, potřeba takové výzdoby tolik nebyla. Výjimkou jsou snad jen bohatě skládané dřevěné štíty chalup, které nezřídka podpíraly krásně vyřezá-

vané sloupky podsíní. Řada plastických prvků jako římsy s volutami, pilastry nebo sloupky doplňovaly i reprezentační kusy nábytku. Malbou se zdobily i další užitkové předměty, hlavně keramika, méně sklo. Obojí se do zdejšího kraje šířilo prostřednictvím trhůvců a překupníků z tradičních džbánkařských oblastí z jižní Moravy a západního Slovenska. Ve středních Čechách byla výroba keramiky soustředěna na Kutnohorskou. Obyčejná užitková keramika a kamnové kachle se vyráběly také v několika hrnčířských dílnách v Poděbradech. Podle archeologických nálezů většina poděbradských hrnčířů byla soustředěna v uličce Na Dlážděni.

Malované na skle

Velmi oblíbenými ve venkovském prostředí v 19. století se staly obrázky malované na skle, nezbytná součást výzdoby tzv. svatého koutu ve světnici nad stolem. Tento druh lidového umění, významně zastoupený i v poděbradské muzejní sbírce, se do zdejšího kraje dostával buď ze známé sklářské oblasti na severu Čech, nebo z východních Čech a Kladska hlavně prostřednictvím podomních obchodníků, případně si je lidé do svých domovů přinášeli jako upomínku z poutních míst. Významné místo v lidovém výtvarném umění

zaujímají ručně popisované knížky hlavně modlitební s ilustracemi a kaligrafickými doplňky, tzv. kmotrovské listy a také ručně malované výjevy na kartonech, doprovázející kramářské písně. Sem můžeme přiřadit i drobné dřevorezy jako ilustrace tištěných modliteb, duchovních a světských písní a originální tištěné „polykací“ obrázky, kterými se ve velkém zásobovaly stánky na poutích a poutních místech. Tyto drobné grafiky sloužily nejen jako upomínky, ale i jako amulety, či se vkládaly do rakví nebo lepily na víka truhel.

Vyřezávané ze dřeva

Tradiční lidovou plastiku ve zdejších kraji zastupují jednak menší dřevěné sošky svatých, určené do domovních výklenků nebo domácích oltářků, a pak pískovcové plastiky pro veřejná prostranství a hřbitovy. Vyřezávané ze dřeva a pestře kolorované sošky si lidé do svých domovů přinášeli z poutních míst, zde především z Příbramska, polských Vamberků a rakouského Maria Zelli, a vždy šlo o poměrně kvalitní výrobky řemeslných řezbářů. Časem je ale nahradily sošky

továrně vyráběné z porcelánu nebo sádry, v čemž se v druhé polovině 19. století projevil i úpadek lidového vkusu. Nejžádanějšími motivy byly Ukřižovaný, Pieta a různé druhy Madon. Jen velmi vzácně by si někdo pro sebe jako projev zbožnosti či na ozdabu takovou sošku sám vyřezal. A pokud jde o kamenné plastiky světců na návsích a při cestách, ty se sem dovážely z Podkrkonoší a většina z nich měla svůj původ v početných kamenických dílnách na Hořovicku. Odtud pocházely i vratové sloupky a další stavební doplňky na lidových stavbách. Obdivuhodné jsou také výtvořky kovářů, zpočátku hotovené podle panských a klášterních vzorů, které se časem zjednodušily

a přizpůsobily lidovému vkusu. Sem patří hlavně hřbitovní kříže a hrobové ohrádky, všelijaké mříže a mřížky, ale i ozdobná kování postrojů pro formany a bohaté sedláky.

Hračky a betlémy

Do okruhu lidové plastiky počítáme dále hračky a loutky, vyřezávané úly, hudební nástroje a betlémy. Hračky v nejrůznější podobě s dostupných materiálů vyráběli odedávna rodiče svým dětem a dědové svým vnukům, jak dokládají archeologické nálezy. Mnohé trvanlivé hračky, které se dochovaly do dnešních časů, pocházely od městských řemeslníků. Nejrozšířenější byly ze dřeva vyřezané nebo soustružené panenky, vojáci, koníci, vozíky, později nábyteček s kolíbkou a nádobičkem. Výroba hraček byla specifická pro některé chudší kraje a do Polabí se takové profesionálně zhotovené hračky opět dostávaly prostřednictvím trhůvců a podomních prodejců. Podobně to bylo i s betlémy. Jediný betlém v muzejních sbírkách pochází od prostého mlynářského dělníka Náglu z Velkých Chvalovic, ostatních téměř dvacet souborů jsou zejména tzv. kralické betlémy, zhotovené ve známé betlémařské oblasti ve východních Čechách. Takové betlémy se v polabských domácnostech doplňovaly postupně, jak se figurky a stavby dokupovaly na předvánočních trzích. Nakonec do široké sféry lidového výtvarného umění patří také šperky. Pro venkovský lid často nebyvaly ani z drahého kovu, ale stávaly se důležitými dary při různých životních meznících, jako byl křest, zasnubky či svatba, a pak se dědily po generaci. Pro muže zvlášť to byly oblíbené mosazné prsteny s rytinami, různé přezky na opasky a boty, pro ženy byly určeny granáty či jen šňůry korálků a krásně zdobené jehlice do účesů.

Na závěr o lidovém umění výtvarném, stejně tak jako o dalších oborech lidové kultury lze konstatovat, že i jeho kořeny pevně tkví jak v krajinných a přírodních podmínkách, tak i v místních podmínkách majetkových a že se v něm s lidovým vkusem odráží i moudrost a zkušenosti sbírané generacemi po celá staletí.

